

DÉLVIDEK

Z O M B O R, 1942. MÁRCIUS 2.
Csihás Benő u. 3. II. ÉVFOLYAM, 49. SZ.

FŐSZERKESZTŐ:
ILLÉS SÁNDOR

Előfizetés 1 óra 2.50, negyedévre 7.20 Pengő.
Levél cím: Zombor, p. f. 45. Tel. 207. Csekk. 74.050

Heves harcok Jáva birtokáért

Batávliát és Szurabaját bekerítéssel fenyegetik a sziget több pontján partraszállt japán erők Holland-India és szövetségesei hadiflottája Jórészt megsemmisült a 36 órás tengeri csatában Tozso: Japán minden áldozat árán biztosítja a végső győzelmet — Tokió és Moszkva viszonyának alakulása attól függ, hogy a Szovjet megtartja-e semlegességét — Összeomlottak az újabb szovjet támadások is — Északafrikában élénkülő harcok

A hét eleje messzemenő jelentőségű keletázsiai eseményekkel kezdődött. A japánok a környező szigetek legfontosabb támaszpontjainak elfoglalása után vasárnap hajnalban 50 szállító hajóról nagyszámu katonaságot tettek partra Jáva szigetének — Holland-India szívének — számos pontján. A japán partraszállást 36 órás tengeri csata előzte meg, amelyet a Jáva körüli vizeken és Szurabaján, legfontosabb jávai kikötő előtt vívtak meg az ellenfelek. Ebben a csatában, amely a történelem egyik legnagyobb tengeri összecsapása, jórészt megsemmisültek a hollandindiai és szövetséges hadiflotta és Japán olyan sikert ért el az ellenséges flotta megsemmisítésével, ami biztosítja számára az előnyomulást India felé is.

A jávai partraszállással végső szakaszába lépett a Holland-Indiáért folyó küzdelem. Ha ez a harc befejeződik, az angolszász szövetségesek elveszítették csendesóceáni nyersanyagforrásuk legfontosabbikát, Japán viszont hozzájut mindazokhoz a nyersanyagokhoz, amelyek biztosítják nemcsak Japán, hanem a Tokió által tervezett egész nagyázsiai életterületeit, egyúttal pedig lehetővé válik, hogy Japán megkezdje akciót India ellen.

A hollandindiai szigetvilág valamennyi szigetén végső fejezetéhez érkezett a háború. A japánok már kezükben tartják a fontos támaszpontok legnagyobb részét és a szigetek teljes megszállása már csak rövid idő kérdése.

Burmában is nagy lendülettel folyik a japán előretörés.

Mint az angol hírszolgálat jelenti, a japánok kifűnően felszerelt és a jelek szerint egy a szárazföldi, mint a tengeri harcokra kitűnően kiképzett csapatokat tettek partra Jáva szigetén. A holland főparancsnok utasította a hadihajók parancsnokait, hogy a legvégsőkig, életük feláldozásáig folytassák a küzdelmet.

Hollandindia kormányzóhelyettese rendkívül érdekes nyilatkozatot adott Knickerbocker ismert amerikai újságíróknak. Kijelentette, hogy Jáva szigetének védelmét azért nem lehet kellőképpen megszervezni, mert az Amerikában megrendelt és előre kifizetett hadianyagok még mindig nem érkeztek meg. Ha a japánoknak sikerül teljesen megszállni Jávát, a szigetet olyan erőddé építik ki, amelyről soha többé nem űzhetők el. A sziget helyzetének súlyosságát fo-

kozza az a körülmény, hogy bizonyos körök Burma védelmére akarják összpontosítani az angolszász erőket és Jávát sorsára bízzák.

INDIA

egyre inkább az események előterébe kerül a hollandindiai és burmai japán sikerek folytán. A nagy városok kiürítése már folyik, a japán légierők pedig gyakori támadásaikkal már izelítőt adtak Indiának is a háboruból. Az India ellen várható események kapcsán érdekes megemlíteni azokat a német sajtóhangokat, amelyek Buze hindu nacionalista vezérnek a hindu néphez intézett kiáltványával foglalkoznak. A Völkischer Beobachter azt írja, hogy a nacionalista vezér világosan vázolta a helyzetet és most minden attól függ, milyen erőt tud kifejteni a 350 millió hindu nép szabadságának kivívása érdekében. India sorsfordulóhoz érkezett és a nacionalista vezér kiáltványa azt bizonyítja, hogy a hindu nép egyrésze világosan látja, hogy mi a jelentősége a most elért történelmi óráknak.

A diplomáciai eseményekről szóló hírek közül a legjelentősebb a szovjetunióbeli japán nagykövet személyében beállott változás. A japán sajtó ezzel kapcsolatban igen érdekes megjegyzéseket tesz. A Tokió Nishi Nishi emlékeztet arra, hogy a japán-szovjet viszony csak igen las-

su ütemben tisztázódott és a halásziati egyezmény tekintetében még mindig nem sikerült megtalálni a megoldást. Ezen a helyzeten a német-szovjet háború kitörése nagymértékben változtatott. A két állam viszonyának jövőbeni alakulását az dönti el, vajjon a Szovjet megtartja-e legteljesebb semlegességét a keletázsiai háborúval szemben.

BULGARIA

vasárnap ünnepelte a háromhatalmi egyezményhez való csatlakozásának első évfordulóját. Egész Bulgáriában ünnepeket rendeztek ebből az alkalomból. Szófiában a „Branik” ifjúsági szervezet tagjai nemzeti zászlók alatt vonultak fel az uccákon és rókon szent tüntetést rendeztek valamennyi baráti állam követsége előtt, így a magyar követség előtt is. Követünk megjelent az erkélyen és üdvözölte a magyar-bolgár barátságot ünneplő ifjúságot.

A Dnyesz című bolgár lap vezércikkben foglalkozik az évfordulóval és megállapítja, hogy március elseje rendkívül fontos dátum a bolgár néptörténelmében. Bulgária nemcsak csatlakozott a háromhatalmi egyezményben tömörült államcsoporthoz, hogy nemzeti céljait megvalósítsa, hanem azért, hogy a bolgár nép számára is lehetővé váljék a közreműködés az új európai rend kiépítésében.

A japánok partraszálltak Jáva több pontján

Jáváért nagy heveséggel tombol a csata a vizen, a levegőben és a szárazföldön egyaránt. A japánok a heves elhárítás ellenére 50 szállítóhajóval közelítették meg a jávai partokat. A tengeri csata Jáva előtt 36 óráig tartott.

Angol részről a Jáván partraszállt csapatok számát mintegy négy hadosztálynyira becsülik.

Tokiói jelentés szerint a Szunda szorosban a japánok felgyújtottak egy 3000 tonnás ellenséges hajót, egy cirkálót és két rombolót pedig megromgáltak.

A jávai vizeken Japán végzetes csapást mért az ellenségre

A Német Távirati Iroda jelenti az angol hírszolgálat jelentése nyomán, hogy a japánok sikeres partraszállást hajtottak végre Jáva szigete északi részének több pontján. Partraszálltak a japánok többek között Szurabaján kikötőtől 60 kilométernyire is. A japánok előnyomulásának iránya Szamarang, a jávai olajvidék, amely egyedüli még meglévő olajmezője a hollandindiaiaknak.

Vizen szárazföldön és a levegőben folyik a küzdelem

A császári főhadiszállás közli, hogy vasárnap reggel a jávai vizeken a japán tengeri erők hatalmas csatát vívtak az ellenséges hajóhadddal. A harcok során egy ausztráliai és egy amerikai cirkáló elsüllyedt.

A Szurabaján előtti tengeri ütközetben a japánok elsüllyesztettek 3 cirkálót és hat torpedórombolót, négy cirkálót pedig súlyosan megromgáltak.

Ára 10 fillér

Megnyugtató

kijelentéseket tett Györfly Bengyel Sándor közellátásügyi miniszter a minap adott sajtónyilatkozatában, amely válasz is volt egyben a rémhírterjesztőknek. Lesz elegendő zsirunk, lesz elegendő kenyérünk. A korlátozásokat csak azért kellett bevezetni, s csak azért csökkentették a fejadagot 25 dekagramról 20 dekára, hogy így a készlet elegendő legyen a jövő terméig.

Nem lesz pontrendszer sem. A miniszter nyilatkozata lehűtötte a hisztérikusok kedvét, akik mindenáron ennek bevezetését szeretnék.

Lesz takarmány is elég, lesz sertés és jön a népruha. Egy év alatt negyven millió méter nyerstipust gyártanak, ebből pamutszövetet 3 millió métert. Jön az olcsó cipő. Nem lesznek tele a kirakatok luxuscikkkel és nem kérnek majd 60-80 pengőt egy méter olyan szövetért, amelynek egy évvel ezelőtt még 20 pengő volt az ára.

Nem kellene a luxuscikknek, mert most nem olyan időköt élünk. Györfly Bengyel közellátási miniszter kijelentette, hogy őt csak az érdekli, ami a népnek kell, s ünnep számára az a nap, mikor ezt közölheti a nagy nyilvánossággal.

Azok, akik most, amikor a döntő harc előtt áll a nemzet, felfokozzák igényeiket, nem jó hazafiak. Azok pedig, akik a mai helyzetet vagyonszerzésre használják ki, ártalmatlanok a nemzet életére és ezért minél előbb el kell távolítani őket.

ARENA MOZI

Közkívánatra még kedden!

Elkésett levél

Nagy vigiáték.

Főszerepben:

SZORÉNYI ÉVA, URAY TIVADAR,
DÉNES GYÖRGY, MAKLÁRY ZOLTÁN

Pótműsor: Magyar és olasz hiradó.

Előadások kezdete: hétköznap 6.15 és 9. va-
sár- és ünnepnap 3.30, 6.15 és 9 órakor.**BESOROZZÁK A PALESZTINAI ARABO-
KAT**

Jeruzsálem, március 2.

Palesztina valamennyi városában toborzó bi-
zottságok működnek, amelyek besorozzák az
arabokat a brit hadseregbe.**HADITORVÉNYSZÉK ELŐTT A HAWAY-I
AMERIKAI PARANCSNOKOK**

Washington, március 2.

Az északamerikai sajtóirodák jelentése sze-
rint Short tábornokot és Kimmel tengernagyot,a hawaii légi és tengeri flotta parancsnokait ha-
ditörvényszék elé állították. Őket teszik felelős-
sé az amerikai flotta pearlharbouri katasztrófá-**FINN SIKEREK**

Helsinki, március 2.

A finnek az északi arcvonalon bolsevista
állások meglátadása során bevettek 28 kísérő-
dőt. A szovjet háromszáz halottat veszített a csatá-
térén. Egy zászlóaljnyi erőt képviselő szov-
jet csoport ellentámadásba ment át, de a finnek
visszaverték. A bolsevisták újabb támadásait
szétverte a finn tüzérség.**AMERIKAI KOLCSON EQUADORNAK**

Stockholm, március 2.

Svéd lapjelentések szerint az Egyesült Ál-
lamok 5 millió dollár kölcsönt folyósított Equá-
dornak, hogy az megszilárdítsa pénzének árfo-
lyamát.**IDEGEN ROPLAPTERJESZTŐKET TARTÓZ-
TATTAK LE ISZTAMBULBAN**

Isztambul, március 1.

Egy idő óta degaullista ügynökök nagy-
arányú tengelyellenes tevékenységet fejtenek
ki Isztambulban oly módon, hogy röplapokat ter-
jesztenek. Ezzel kapcsolatban Isztambulban több
idegen állampolgárt letartóztattak.

Az ellenséges támadások nem rendithetik meg a német arcvonal szilárdságát

Berlin, március 1.

A Német Távirati Iroda a hadijelentés ki-
egészítése képen közli, hogy a keleti arcvonal
déli szakaszán kemény harcok folytak, amelyek
azzal értek véget, hogy a német erők az ellen-
ség hatalmas veszteségei mellett elhárították a
szovjet támadásokat. A 75 szovjet páncélos
megsemmisítése világosan mutatja milyen káro-
kat okoznak az ellenségnek az eredménytelen
támadások.A Szovjet azon követeléseire, hogy az an-
glok alakítsanak tehermentesítő második arc-
vonalat a britek hiábavaló és eredménytelen ej-
tőernyős vállalkozást hajtottak végre a francia
partok ellen. Az ilyen tökéletlen zavaró kísér-
letezések nem rendithetik meg a német arcvo-
nalat.

Mandzsukuo függetlenségének 10 éves fordulója

Tokió, március 2.

Mandzsukuo vasárnap ünnepelte független-
ségének 10 éves fordulóját. Tozso japán minisz-
terelnök ebből az alkálomból mondott beszédé-
ben kiemelte, milyen fontos szerepet játszik
Mandzsukuo a távolkeleti ekemények sorozatá-
ban és emlékeztetett arra, milyen súlyos nehé-
ségekkel kellett Mandzsuriának megbirkóznia,amíg elérte, hogy elismerjék. Dicsérettel szó-
lott azokról az eredményekről, amelyeket Mand-
zsukuo 10 éves függetlensége alatt elért és a ja-
pán nép jókívánságait tolmácsolta a mandzsu
császárnak.Hitler vezér és kancellár az évforduló alkal-
mából táviratban tolmácsolta szerencsekívána-
it a mandzsu császárnak.

A magyar munkásság a kormány mögött

Róma, március 1.

A Lavoro Fascista c. olasz lap „A magyar
munkásság, helyesli a kormány politikáját” cím
alatt ismerteti a Nemzeti Munkaközpont kiált-
ványát és megállapítja, hogy a magyar munkás-
ság harcot hirdet a bolsevizmus és a nemzetközi
plutokrácia ellen és hűséget esküdött Horthy
kormányzatnak, aki a győzelemhez vezeti a
nemzetet.

150 támadást vertek vissza a németek az Ilmen-tótól keletre

Berlin, március 2.

Az Ilmen tótól délkeletre egy német gyalo-
gos hadosztály öt hét alatt 150 szovjet táma-
dást vert vissza. A bolsevisták 4725 halottat
hagytak a csatatéren. A németek kezébe nagy-
számu fogoly és rengeteg hadianyag jutott.ra és járműüzemekre. Egy löszerraktár a le-
vegőhe repült.Északafrikában ellenséges állásokat,
repülőtereket és menetelő oszlopokat tá-
madták eredménnyel a német légi erők.**NÉMET SIKEREK A KELETI FRONTON ÉS
AFRIKÁBAN**

Berlin, március 1.

A Német Távirati Iroda közlése sze-
rint a német nehéztüzérség az ostrom alatt
Leningrádban eredményesen tüzelte egy
fegyvergyári üzemre, felszerelési raktárak-**DASZKALOV HADÜGYMINISZTER
MEGBESZÉLÉSE A KIRÁLYAL**

Szófia, március 1.

Boris király kihallgatáson fogadta
Daszkalov hadügy és Tosev földművelés-
ügyi minisztert, akikkel hosszabb tanácsko-
zást folytatott.**NEMZETI MOZI**

TELEFON: 158.

KEDD—SZERDA

Vigyázat kém!!!

Nagy kémfilm

Főszerepben:

RENNÉ DELGEN, KIRSTEN HEIBERG.

Pótműsor: Magyar és német hiradók.

Amerikát csak ügyvivő kép- viseli Vichyben

Vichy, március 2.

A Stefani iroda jelenti, hogy Leahy ten-
gernagy, vichy-i amerikai nagykövet, aki je-
lentéstételre Washingtonba utazik, nem tér
vissza többé a francia fővárosba, azért mert
közötte és Darlan tengernagy miniszterelnökhe-
lyettes között kieleződött a viszony. Amerikát
a jövőben csak ügyvivő képviseli Vichyben.**UJABB SPANYOL REPULÓCSOPORT
INDULT A KELETI HADSZÍNTERRE**

Madrid, március 2.

Az egyik spanyol katonai repülő-
térrel elindult a spanyol légierők önkéntesei-
nek második csoportja a keleti arcvonalra. A
légicsoport Salvador vezérezredes vezetése
alatt áll.**SPANYOL-PORTUGÁL MEGBESZÉLÉSEK**

Lisszabon, március 1.

Salazar portugál miniszterelnök fogad-
ta Franco lisszaboni spanyol nagykövetet,
akivel hosszabb megbeszélést folytatott.

A nagyvilágból

A Hitler-ifjúság egészségügyi szolgál-
tának vezetői tanulmánytón vannak
Olaszországban, ahol a fasiszta ifjúság
egészségügyi szervezeteit tanulmányozzák.A fasiszta egyetemi ifjúság csoportja
Németországba érkezett. Célja, hogy kap-
csolatokat teremtsen a Berlinben tanuló ja-
pán egyetemistákkal a német, olasz és ja-
pán egyetemi ifjúság együttműködése ér-
dekében.Brazília lefoglalt hat tón hajót, összesen
21.000 tonna tartalommal.A Duce fogadta a vizieróművek munká-
sáit. A közmunkaügyi miniszter, aki
résztvett a fogadáson hangsúlyozta hogy a
fasiszta Olaszország az utóbbi években 600
százalékkal emelte a villanyáram termel-
ést. A kidolgozott tervek szerint a követ-
kező években még hatalmasabb arányú lesz
ez a fejlődés.India nemzeti ünnepeinek számát a hábo-
ru tartamára harminckettőről huszra korlátoz-
ták.

A zombori kulturegyesületek küldöttsége dr. Deák kép- viselőnél

A zombori kulturegyesületek vezetői
küldöttségileg keresték fel dr. Deák Imre
képviselőt. A küldöttség nevében Czifrusz
Károly nyugalmazott tanító üdvözölte a
képviselőt, akit arra kért, hogy tegyen
meg mindent Zombor város fejlesztése ér-
dekében. Különösen nagy jelentősége voi-
na, ha a dunai hidat Bezdánánál építenék
fel, mert így nemcsak Zombor, de a város
is bekapcsolódna a baranyai gazdasági élet
be. Ennek a megvalósítása érdekében össze-
kellene fogni.Zwirschitz Károly az olcsó hitelnyuj-
tás szükségességét tette szóvá. A tavasz-
szal meginduló munkák ütemét erősítené,
ha az iparosság olcsó hitelt kapna. Ez ma-
ga után vonná az építkezés megindulását
is.Deák Imre dr. képviselő megígérte tá-
mogatását.

Bárdossy miniszterelnök:

Az ifjuság legyen a nemzeti egység kovásza

A nemzet azt várja, hogy a fiatalság bátor kézzel vigye előbbre a társadalmi igazság megvalósítását — Ez a tavasz nehéz tavasz lesz, de a nemzet ereje átsegít minden veszén

Budapestről jelentik: A Darányi diákházat vasárnap este rendkívül ünnepélyes külsőségek között avatták fel.

Az ünnepségen Bárdossy László miniszterelnök általános lelkes ünneplés közben nagy tétőzettel fogadott beszédét mondott. A miniszterelnök beszédében a következőket mondotta:

A mai szép ünnepély rendezői azt kívánják tőlem, hogy a magyar értelmiségi ifjuság hivatásáról beszéljek. Nem könnyű feladat ez. Mert vajjon lehet-e utat mutatni és irányt szabni a tavaszi szélnek, amelyik a termékeny nyár ígértét hozza? Vajjon lehet-e és szabad-e az ifjuság hivatásáról beszélni annak, aki már az idősebb nemzedék szemével nézi az életet, az élet adottságait, lehetőségeit és korlátait?

Az, amit hivatásunknak érzünk, a lélek legmélyéből fakad. A lélek legmélyéből, ahová égi erők fénye vetítette. A hivatás nem szerep, nem feladat, nem megbízás, hanem életünk megmáshatatlant formája, a magunk megnyilatkozása, amely lehet dicsőséges vagy tragikus, teljesítésének eredménye lehet kudarc vagy diadal, de amibe belebeszélni nem lehet. Legalább nem úgy, hogy megállapításaink változtatni vagy módosítani tudnának azon, amit valaki egyszer lelkében igazán hivatásának vállalt. S ha nem így vállalja, vajjon érdemes-e sok szót vesztegetni rá?

Fiatalnak lenni a szó szellemi értelmében, azaz fiatalnak lenni hívón, meggyőződésért sikorra szállni és szolgálni készen, már magában is hivatás, már magában is program. E hivatás be-

teljesülése vagy csődje nem a mi sorsunk, hanem azoké, akikre az eljövendő élet munkája és harcai várnak. Ők szemben állnak a felkelő nappal. Mi azon az oldalon, ahová az árnyékok esnek. Árnyékok, amelyekben aggodalmak és kétségek bujnak meg.

Okosabb volna tehát, ha megfordítanók a problémát. Ha nem azt vizsgáljuk, mi legyen az ifjuság hivatása, hanem azt, hogy milyen hivatást vállaló ifjuságnak lehet építő szerepe a nemzet életében.

Az ifjuság az örökké megújuló nemzet

Fiatalnak lenni nemcsak fizikai, de elsődlegesen szellemi állapot. Az ifjuságban mindig van valami majdnem anyagtalan. A fiatallembert még nem fonták be az érdek és haszon indái.

Lelkét nem verte bilincsbe a gond. Játékok boldog országából jön. Lelkében még tisztán és töretlenül rajzolódni ki azok az eszmények, amelyek felé bátor léptekkel megindul.

Az ifjuság az örökké megújuló nemzet. S ezért valamiképpen benne testesül meg a nemzet maga. Élő lánc a jelen és a jövő között.

Már nem egészen a jelenben él s még nem érte el a jövőt. Mintha valamiképp, időn kívül léteznék: lebegne, szállna, szándék és megvalósulás mesgyéjén. Ugyanekkor eleven kapcsolat a nemzet részei: a különböző társadalmi osztályok között. Mert ha fiatalnak is mondja magát, nem az, aki máris egyik vagy másik társadalmi osztállyal vállal különös közösséget s nem az egész, osztatlan nemzettel.

De az ifjuság csak addig igazán az egész nemzeté, amíg a jövővel mérkőző kedvével egyetlen pillanatra sem szakad ki az örök magyar sors közösségéből.

Amíg vállalja ezt a közös sorsot, amíg magyar-nak érzi és tudja magát. És magyarként akarja

Az ifjuságnak tudnia kell hinni

Csak annak az ifjuságnak lehet szava és része a nemzet életében, amely hinni tud. Hinni tud a magyarságban és a nemzet jövőjében, hinni egy magasabb igazságban, azokban az eszményekben, amelyek cselekvésre serkentik. Hinni abban, hogy eszményei megvalósíthatók s hinni önmagában, a maga erejében.

De a hit ne legyen tűnő fény az ifjuság arcán, hanem mélyen gyökerező meggyőződés. Nem hit az, amely hamarosan kiég. Ahogyan nem szeretet az, amely rövid idő alatt kiapad. Azért van szükség a meggyőződés erejére és szilárdságára, mert csak azzal lehet megmaradni a kiválasztott és helyesnek talált uton. A nemzetnek nincsen semmi haszna azokból, akik önmaguktól folyton bucsuzkodva mindig új és még újabb eszmények után futnak.

Állhatatosság a lélek ereje és állhatatosság a munka eredményének biztosítéka. Kell a hit és kell a meggyőződés, de nem

elvégezni azt, amit majd feladatként maga elé tűz.

Goethe azt írja valahol, hogy csak azt ért-hetjük meg igazán, amit szeretünk. S ha megértésünket teljessé, mélyé, hibátlanná akarjuk tenni, szeretetünket szenvedéllyé kell felfokoz-nunk.

A nemzeti életében csak annak az ifjuságnak lehet építő szerepe, amely ilyen szenvedé-lyesen szeret mindent, ami magyar. Szereti a népet, amelynek véréből vér, a földművelőt, a két-kézi és szellemi munkást s mindazokat, akik bármilyen formában és módon szolgálják nemzetük ügyét. Szereti a nemzet multját, százado-kon át megszentelt, de az ősi szellemben foly-ton megújuló életformáit.

A mult tükör, amelyben a nemzet önmagát látja, jaj annak a nemzedéknek, amely túl sokat néz ebbe a tükörbe. De jaj annak is, amely sohasem tekint bele.

Csak az a nemzedék lehet nagygyá, mely nem feledkezik meg a magyar mult nagyságá-ról, de nem is merül el benne.

Hit, meggyőződés, készség a szolgálatra — ha kell az áldozatra: ezek az elemek adják az ifjuság tisztafényben ragyogó ötvözetét.

felesleges alázat lenne benne. Elménk, két ke-zünk, munkánk felajánlását jelenti mindnyá-junkéért. Azért a közösségért, amelyhez elválaszt hatatlanul tartozunk. Minden kicsi dologban, a magunkéban is ezt a közösséget szolgáljuk. Szolgáljuk hát hűséggel, becsülettel, önzetlenül, de önértettel és sohasem a magunk megbecsülé-sének árán. Sohasem úgy, hogy szolgálatunk becsületességén és önzetlenségén folt vagy ár-nyék essék!

AZ ESMÉNYEK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK UTJA ÉS MÓDJA

Ilyen szolgálat és nem agitáció az eszmé-nyek megvalósításának igazi útja és módja. Aho-gyan az eszmények valóráváltásánál sem a kül-ső személyi siker s nem a magunk dicsősége a cél, hanem mindig a nemzeti közösség érdeke. Ezért akármennyire

csillogó, akármilyen tetszetős gondolatokért se hagyjuk el a józan okosságot

— népünknek ezt az ősi erényét —, amely mér-téket tart és számol azzal, hogy a lehetőségek sokszor szűk korlátai között mozgunk.

Mi az, amit mindezen túl a nemzet elvár a magyar ifjuságtól?

Legfőképpen azt, hogy

legyen a nemzeti egység kovásza

s hozza meg a társadalmi különbségek és ellen-tétek ma még sokszor bántó és fájdalmas disz-harmóniájából a kiegyenlítődest.

Ne engedje meg, hogy türelmetlen gyűlöl-kedés lazítsa vagy éppen megbontsa a lelkek-ben már összecsendülő egységet. Azt várja a nemzet, hogy az egész ifjuság bátor kézzel vi-gye előbbre a társadalmi igazság megvalósu-lását.

A mai napon március havába lépünk. Ez a tavasz és az ifjuság hónapja.

Odakint a földeken még fehér hótakaró he-ver, de alatta már bontja csirát a diadal-mas élet. Ez a tavasz nehéz tavasz lesz.

Háboruban állunk, ez valóban áldozatok és nélkülözéseket követel. De rendületlenül hi-szem, hogy

a nemzet ereje s mindenekfelett a magyar ifjuság szárnyaló lendülete átsegít bennün-ket minden bajon és veszén.

Annak az ifjuságnak a tarsolyába, amely most indul el az élet nehéz útján, még szeret-nék beletenni egy üzenetet. Üzenetet a multból. Zrinyi Miklósnak, a költőnek üzenetét, aki eze-tet írta a „Török Áfium”-ban:

„Fáradhatatlan szorgalmatosság, az unalom nélkül való vigyázás, a kész gyorsaság és a gyors készség szokta annak a drága fának a gyümölcsét érlelni, kit az emberek dicső-ségnek hívnak. Minékünk pedig magyarok-nak nemcsak dicsőségünk, de megmaradá-sunk is abban vagyon.” (MTI)

„KIÜTITEK AZ ELLENSÉG KEZÉBŐL AZ UTOLSÓ FEGYVERT IS”

Berlin, március 1.

Március elseje a német légihaderő ünnepe. Göring birodalmi marsall, a német légierők fő-parancsnoka ebből az alkalomból napiparan-csot intézett a német légierőkhöz. A napipa-rancs hangsúlyozza, hogy a fiatal, alig hétéves német légihaderő máris olyan történelmet ala-kitott ki, amely méltó a legszebb hősi eposzok-hoz. A továbbiakban a napiparancs arról szól, hogy a tél a vége felé közeledik, a napok hosz-szabbakká válnak és megsokasodnak a légi-erők feladatai. A napiparancs a következő sza-vakkal végződik: Kiütitek az ellenség kezéből az utolsó fegyvert is és meghozzatok a győ-zelmet.

JAPÁN SZERVEZET ALAKULT HOLLANDINDIA ÁSVÁNYKINCSEINEK KIAKNÁZÁSÁRA

Japánban különleges szervezetet alakítot-tak, amelynek az a feladata, hogy kiaknázza Hol-land-India ásványkincseit.

Március 1-én életbe- lépett a hadisegély!

Nagyjelentőségű rendelet jelent meg a Budapesti Közlöny pénteki számában. A hadisegélyezés tárgyában intézkedik a magyar királyi minisztériumnak ez a 940—1942. M. E. számú rendelete, amely március 1-én lépett hatályba s ezzel egyidejűleg hatályát veszti a katonai szolgálatra bevonultak rendes és rendkívüli családi segélyezése tárgyában a honvédelmi és a pénzügyminiszter által kibocsátott minden korábbi rendelet.

Március 1-től kezdve hadisegélyben részesülnek rászorultság esetében a bevonultak következő családtagjai:

felesége,
törvényes, törvényesített, örökbefogadott, mostoha vagy nevelt gyermeke,
szülője, nagyszülője, mostoha-, örökbefogadó- vagy nevelőszülője, apósa, anyósa, unokája,
testvére, mostohatestvére és testvérének teljesen árva vagy félárva gyermeke,
házasságon kívül született gyermeke,
házasságon kívül született gyermekének

anyja.

A hadisegélyre jogosultaknak ez a felsorolása sokkal teljesebb, mint amilyen volt a rendes és rendkívüli családi segély esetében, amely elsősorban csak a feleség és a gyermekek segélyezéséről gondoskodott.

Hadisegélyben kell részesíteni a fenti felsorolt családtagokat akkor, ha a bevonult kadköteles nem hivatásos állományba tartozik és a valóságos szakaszvezetőnél nem magasabb rangú rendfokozatu, akár katonai szolgálatot teljesít, akár közérdekű munkaszolgálatot. A kiegészítő szolgálatosokról külön fog majd intézkedni a honvédelmi miniszter.

Hadisegélyt csak az után a családtag után lehet megállapítani, akit a bevonulás időpontjában a bevonult tartott el, vagy aki később jutott olyan helyzetbe, hogy eltartásáról a bevonultnak kellene gondoskodnia. Ha ez az előfeltétel megvan, akkor rászorultság esetén, vagyis akkor jár a hadisegély, ha a család megélhetése a bevonulás következtében nem látszik biztosítottak.

Mikor „nem biztosított” bevonult családjának megélhetése?

A család megélhetését általában nem lehet biztosítottnak tekinteni akkor, ha a család bármely forrásból származó évi jövedelmének vagy bármely más bevételének (keresetének, járandóságának, nyugdíjának stb.) egy hónapra elő állaga nem haladja meg a következő összegeket:

A 12.000 lakosnál nem nagyobb lélekszámú községben a havi 80 pengőt,

12.000 lakosnál nagyobb lélekszámú községben, ugyancsak megyei vagy törvényhatósági városokban a havi 110 pengőt,

Budapesten, Budafokon, Kispesten, Pestszenterzsebelen, Pestszentlőrincen, Rákospalotán, Újpesten, Albertfalván, Csepelen, Mátyásföldön, Pestújhelyen, Rákosszentmihályon és Sashalmon a havi 160 pengőt.

Ezeket az összegben meghatározott megélhetési határozat megfelelően emelni kell, még pedig 10—10 százalékkal a családtagok száma szerint.

A hadisegély összegét is a fentemített csoportok szerint állapítja meg a rendelet. És pedig a feleség után a 12.000 lakosnál kevesebb lélekszámú községekben havonta 16 pengőben, a nagyobb községekben és városokban havi 20 pengőben, Budapesten és a vele egy csoportba tartozó fentebb felsorolt városokban és községekben havi 24 pengőben. A családtagok után fejenként az első két csoportban 10—10 pengő, Budapesten és az említett pestkörnyéki városokban és községekben 12 pengő.

Ezek a segélyösszegek 50 százalékkal magasabbak annak a kadkötelesnek a családjánál, aki 1938 szeptember 1-e óta legalább kétszer vonult be és összesen legalább három hónapnál több időt töltött katonai szolgálatban, nem számítva a rendes tényleges szolgálatot, vagy a póttartalékos kiképzést. Ha ez az eset nem forog fenn és a gyermekek száma háromnál több, akkor is a negyedik és minden további családtag után 50 százalékkal magasabb hadisegélyt kell folyósítani. A fentemített összegű hadisegélyt csak ezen a két címen, tehát: a nagyobb időtartamu katonai szolgálat és a népes család címen engedélyezi a rendelet.

A hadisegély elintézése lényegében úgy történik, mint a rendkívüli családi segélynél elrendelték. A bevonult kérelmét illetékes csapatparancsnokánál terjeszti elő és ez további adatainak feltüntetésével együtt az illetékes községi előljáráshoz. A rendkívüli családi segéllyel ellentétben azonban most az érdekelt családtag is előadhatja kérését az előljárásnál, ha bevonult csapatparancsnokánál kérelmét nem terjesztette elő.

MEDDIG FOLYÓSITJÁK A HADISEGÉLYT?

A rendelet 6. szakasza kimondja: ha a bevonult hősi halált halt (elesett), ha a szolgálattal okszerű kapcsolatban szerzett betegség, vagy sérülés folytán a szolgálat megszűnése előtt meghalt, a szolgálattaljárás közben ellőtt vagy

hadifogságba került, ezekben az esetekben a segélyt a veszteség hatósági tudomásulvételétől számított egy év elteltével, legkésőbb azonban a háború megszűntét követő harmadik hónap végéig meg kell szüntetni.

A most említett időpont előtt is meg kell szüntetni a hadisegélyt:

a) ha a család részére a veszteség címén időközben egyéb pénzellátást folyósítanak, akkor a folyósítást megelőző hónap végéig,

b) ha az eltűnt megkerül, vagy a hadifogoly hazatért, a leszereléstől számított harmadik hónap végéig.

Megszűnik továbbá a hadisegély a következő hónap elsejétől kezdve, ha a bevonultat nem tényleges viszonyba helyezik, illetőleg a szolgálatból elbocsátják (leszerelik) vagy ha a bevonult a szolgálattól megszökik, szolgálati helyét önkényesen elhagyja, vagy a szolgálattól engedély nélkül, illetőleg az engedélyezett időn túl távolmarad.

Megszűnik a hadisegély a következő hónap első napjától, illetőleg a hatósági tudomásulvételt követő hónap első napjától kezdve azután a családtag után, akit a bevonult szolgálata alatt az állami rend ellen irányuló büntetés vagy vétség miatt szabadságvesztésre jogerősen elítéltek, vagy aki mint a bevonult gyermeke vagy unokája 16. életévét betöltötte, illetőleg ha iskolai tanulmányokat folytat, akkor a 24. életévét betöltötte. Megszűnik a hadisegély akkor is, ha a jogosult a hatóság, vagy hatósági szerv részéről a neki felajánlott, a helyi közfelfogás szerint hozzá illő és általa egészségének veszélyeztetése nélkül elvégezhető munkát megoklatlanul visszautasítja, vagy aki eddigi kereső tevékenységét, munkáját, esetleg éppen a családi segély engedélyezése folytán abbahagyja, amennyiben 16 évesnél idősebb és testi, vagy szellemi fogyatkozás, betegség, terhes állapot, vagy kiskorú gyermekeinek, illetőleg más gondozásra szoruló hozzátartozójának gondozása a munka végzésében nem gátolja.

Szünetel a hadisegély az alatt az idő alatt, amíg a bevonult egy hónapnál hosszabb tartamu szabadságát tölti, nem számítva ide az egészség helyreállítása céljából engedélyezett szabadságot, továbbá amíg a bevonult jogerős büntetőbírói ítélet folytán szabadságvesztés büntetését tölti, vagy amíg büntető eljárás során előzetes letartóztatásban, vagy vizsgálati fogságban van. Ha azonban utóbb jogerősen felmentik, a hadisegélyt utólag a szünetelési időre is folyósítani kell.

A fentiek vonatkoznak a családtagokra is. Felsorolja azután a rendelet az elsőfoku határozatra jogosult hatóságokat. Ezek a községekben a községi előljárásság, megyei városokban a polgármester, törvényhatósági jogu városokban a polgármester által megbízott tisztviselő, Budapesten a kerületi előljárásság. Az elsőfoku határozat ellen, egyszeres felebbezésnek

van helye, a törvényhatóság első tisztviselőjéhez.

A továbbiakban kimondja a rendelet, hogy a honvédelmi miniszter bármely hadisegély-határozatot felülvizsgálhat és megfelelően intézkedhet. Háború idején hat hónapig terjedő elzárással büntethető az, aki adatokat elhallgat, valótlan adatokat szolgáltat, vagy megtéveszt. A szabálytalanul kiuttalt hadisegély összegét a pénzügyminiszter annak terhére, aki a kiuttalást elrendelte, térítmenyként előírja.

A zombori Iparos Dalárda közgyűlése

A zombori Iparos Dalárda vasárnap délelőtt tartotta közgyűlését. Az elnöki jelentés után a pénztárnok olvasta fel beszámolóját. Az egyesületnek ötezer pengőnél felül vagyona van. A számvizsgálók jelentése után az alapszabálymódosításra tértek át, majd megadták a felmentményt a vezetőségnek.

Az Iparos Dalárda új vezetősége a következő: Tiszteletbeli elnökök: Tannner Ottó, Répits Ferenc, dr. Cserta Péter, elnök: Zwirschitz Károly, I. alelnök: Hrabovszky István, II. alelnök: Taubner Ferenc, karnagy Hengen Mátyás, ellenőr: Burnch Dénes, titkár Székely József, jegyző Berkó János, háznagy: Kandler Nándor, pénztáros Scherer József, kottatáros: Dzsida Ferenc és Hubai Imre, zászlótartó Lintner István, ügyész Raich Károly, orvos dr. Magassy Miklós, sajtótitkár: Muhi János, számvizsgálók: Kovách Antal, Herczog Vince, Csaplár Nándor, választmány: Buzik István, Francz Imre, Ginál István, Pálmai József, Schmidt Fülöp, Szücs János, választmányi póttagok: Zsulyevich Antal, Grác József és Kemmer János.

A költségvetés megállapítása után a vezetőség tisztelgő látogatást tett dr. Deák Leó főispánnál.

Zombor város köszönete a dandárparancsnoknak és a helyőség tisztikarának

Mint jelentettük annakidején, a honvédség zombori helyőrségének tisztikara a legutóbb rendezett műsoros estjének tiszta jövedelmét — ezer pengőt — a város szegényeinek felsegélyezésére fordította. Az adományért a város polgármestere ezúton is köszönetét fejezi ki Zombor város közönsége nevében vitéz Grassy József vezérkari ezredes, dandárparancsnok és városparancsnoknak valamint a helyőség tisztikarának.

A honvédség nemes felfogásának újabb bizonyítéka példaképpen áll a város polgársága előtt.

Gazdák figyelmébe

A kiadott rendelet alapján a régi napraforgó termeltetési szerződéspéldánvok érvénytelenek. Alanti hatóságilag feljogosított olajevár az új legkedvezőbb feltételek mellett köt szerződést napraforgó termesztésére a termelőkkel. A szükséges legjobb minőségű szelektált és csiraképes vetőmagot rendelkezésre bocsátjuk. A szerződéses termelőknek szerződésileg biztosítunk olajipogácsadarát — kiváló erőtápkarményt — valamint saját szükségletére olajat igényelhet. Az érdekelt termelők forduljanak bizalommal helyi megbízottainkhoz vagy közvetlenül a evárhoz felvilágosításért.

KLEIN VILMOS

délvidéki növényolajevár és étolajfőnök
UJVERBÁSZ.

Megbízottakat felveszünk azon községekben ahol még nem vagyunk képviselve.

A Nemzeti Sportcsarnokban lelkesen ünnepelték a Kormányzó Urat

Budapestről jelentik: A Kormányzó Ur tegnap este első ízben tett látogatást a nevével viselő Nemzeti Sportcsarnokban, abból az alkalomból, hogy ott műsoros estét rendeztek a Vöröskereszt javára. A Főméltóságú Urat melegen ünnepelték a nagyszámú közönség. Kormányzó Urunkat Homan Bálint kultuszminiszter üdvözölte. Kifejezte azon reményét, hogy a közeljövőben a

sportcsarnok teljes elkészülte után ismét alkalma lesz üdvözölni a Kormányzó Urat a Sportcsarnokban. A Kormányzó Ur aki a Főméltóságú Asszony és a kormányzóhelyettesi pár társaságában érkezett a Sportcsarnokba megtekintette a nagy csarnok gipszmodelljét, majd végighallgatta a mintegy két órás műsort.

Sikerült gazdanap volt Zentán

Zentáról jelentik: Az adai téli gazdasági iskola és mezőgazdasági szaktanácsadó állomás ifjusági gazdaköre március elsején Zentán gazdanapot és vándorgyűlést tartott.

Az iskola ifjusága fél tíz órakor érkezett meg a zentai állomásra, ahol a város vezetősége fogadta. A pályaudvarról a tűzoltózenekar kísérete mellett vonultak be a vendégek a városba, onnan a temetőbe, ahol a 48-as honvédsírnál az ifjuság leróta kegyeletét az elesett hősök emlékének. A temetőben ünnepeket rendeztek.

Innen az ifjuság bevonult a városba. Az Eugen szállóban fél tízenegy órakor megkezdődött a vándorgyűlés, amelyet a

Hiszkegy nyitott meg. Az iskola énekkarát Sztraka Dezső vezényelte. Rudics Elek a nagy Gazdakör elnöke mélyenszántó beszédet mondott, majd Bozóki Károly ifjusági elnök, megnyitotta az ülést.

Koleszár Pál, Bordás István, Kós Balázs, és Bozóki Károly szavazatokkal szerepeltek. Balog József, Czindel Simon, Körmőczy Károly, Papajcsik Béla, Nagy Ferenc előadásokat tartottak. Az iskolai énekkar magyar dalokat adott elő majd párbeszédés előadás következett, amelyben felléptek Szukola László, Hodik Pál, Lakatos István, Szálás László Natkai Sándor és Körmőczy János. A gyűlés a Himnusszal ért véget.

Pedagógiai szeminárium a tanítók továbbképzésének szolgálatában

Baja város és környékének tanítószága most tartotta nagy érdeklődéssel kísért pedagógiai szeminárium értekezletét. A pécsi tankerület királyi főigazgatóját dr. Murányi József tanügyi titkár képviselte. A főigazgató képviselőjét dr. Juhász János kir. tanfelügyelő a zombori tanfelügyelőségi kirendeltség vezetője üdvözölte. Dr. Juhász János kir. tanfelügyelő bevezetésében örömeinek adott kifejezést, hogy hazánk a Délvidék visszafoglalásával hibát tekintélyes mértékben gvarapodott. Bemutatott az életbeléptetett »Tanterv és Utnutatás» és az új »Népiskolai Utasítás» sok értékes gondolatára. Vitéz Váraljai József csávolyi r.k. tanító alapos felkészültsége ismertette a Tanterv és Utnutatást. Emlelve annak korszakalkotó nagy jelen-

tőségét. Biczók Sándor bajai áll. tanító a »Visz szafoglalt Délvidék nyersanyag termelése» címmel érdekes mintatanítást mutatott be a hallgatóság nagy tetszésére. A mintatanítás röviden és könnyen érthetően ismertette az érdekes és hasznos előadási témát.

Elhangzott még több értékes pedagógiai tárgyú előadás is.

Érdekes még megemlíteni Lajtai Náador r.k. tanító előadását, aki a levante intézményt ismertette a népiskolával kapcsolatban.

Az előadásokat értékes megbeszélések követték. A pedagógiai szeminárium dr. Juhász János kir. tanfelügyelő, a zombori tanfelügyelőségi kirendeltség vezetője zárszavaival ért véget.

Két fontos rendelet

Lovak és fogatok honvédelmi igénybevétele

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A hivatalos lap vasárnapi száma közli a honvédelmi miniszter rendeletét lovak (öszvérek), fogatos járművek és mindezek felszerelésének honvédelmi szolgáltatás címén történő igénybevételeiről. A rendelet szerint a lovakat, fogatos járműveket és ezek felszerelését honvédelmi szolgáltatás címén a honvédség parancsnoksága, csapatai, hatóságai mind használat, mind végleges tulajdonbavétel céljából történő igénybevétele esetén bizottság útján veszi át.

Az átvett lovak, járművek és felszerelések becsértékét az átvételi bizottság állapítja meg. A bizottság az átvett szolgáltatásokról azok becsértékét is feltüntető elismervényt ad ki. A kifizetés módozatait idevonatkozó rendeletek állapítják meg. A végleges tulajdonba átvett lovak, járművek és felszerelések térítéséről az átvételi bizottság által megszabott becsérték jár. A rendelet 1942. március 12-én lép hatályba.

Újra szabályozták az önvédelmi kiképzés rendjét

A Budapesti Közlöny vasárnapi száma közli a honvédelmi miniszter rendeletét az önvédelmi kiképzés újabb szabályozásáról. A rendelet szerint a III. légoltalmi csoportba tartozó építmények légoltalmának ellátására kötelezett személyek önvédelmi kiképzésének előkészítésére, megszervezésére és irányítására a városokban a polgármester, a községekben a jegyző hivatott. A polgármester és a jegyző ezzel kapcsolatos tennivalóit elsősorban a Légoltalmi Liga helyi csoportjai útján hajtja végre.

A rendelet a továbbiakban intézkedik a ház légoltalmi őrségparancsnokainak és parancsnokhelyetteseinek kiképzéséről. Az alapkiképzés időtartama 16 óra, a napi kiképzés két óra-

nál kevesebb és négy óránál több nem lehet. Önvédelmi kiképzésben kell részesíteni minden olyan férfit és nőt, aki 14 éves elmúlt, de 70. életévét még nem töltötte be. Mindenkit abban az épületben kell kiképezni, ahol állandó lakása van. Az önvédelmi kiképzésre kötelezettek alapkiképzése hat óra. A kiképzés napi egy óránál kevesebb és két óránál több nem lehet. A kiképzés céljára a háztulajdonos köteles megfelelő helyiséget adni. Az oktatást a légoltalmi őrségparancsnok vezeti.

Az önvédelmi kiképzést az idén májusban kell megkezdeni és december végéig be kell fejezni. Jövőre a kiképzést márciusban kell kezdeni. Az utánképzés is kötelező. Ennek időtar-

tama évenként négy ízben egy-egy óra. A ház légoltalmi őrségparancsnoka névjegyzéket köteles vezetni a lakókról és a házban legalább napi öt órát tartózkodó 14—70 éves személyekről.

A rendelet kihirdetésének napján lép életbe és ezzel a 83.500/eln. Igv. 1940. rendelet hatályát veszti.

A mézszárosoknak és henteseknek fel kell ajánlaniok az állati belső szerveket

A Budapesti Közlöny vasárnapi száma iparügyi miniszteri rendeletet közöl az egyes állati szervek forgalmának szabályozásáról. A rendelet szerint a mézszáros és a hentes (ideértve az vállalatot is, amely állatot közfogyasztásra vagy ipari célra levág) köteles a levágott szarvasmarha, ló és sertés belső elválasztásu szerveit (hasnyálmirigyt, mellékveséjét, ivarmirigyét, agyfűggelékét, pajzsmirigyt és mellékpajzsmirigyt), ezenfelül a szarvasmarha máját és epéjét, a ló máját, a sertés gyomrát és epéjét, továbbá a borju és a juh hasnyálmirigyt a Magyar Bőripari Nyersanyagbeszerző és Elosztó Részvénytársaság részére, a részvénytársaság bizományos útján a husvizsgálat után nyomban felajánlani és átadni, feltéve, hogy a bizományos a husvizsgálat idejében a vágóhídon (vágóhelyen) tartózkodik. A felajánlásnak a közellátásügyi miniszter által megállapított áron kell történnie.

A paradicsom ára

A konzervgyárak a paradicsomtermelőkkel ilyenkor szokták megkötni a termelési szerződéseket. A termelők az idén azt kérték a földművelésügyi minisztertől, hogy a gyárakkal kötendő szerződéseknél a termelési költséget vehessék alapul és ehhez 2 fillér hasznot számíthassanak kilónként. A földművelésügyi minisztériumban az idevonatkozó döntés megtörtént. A termelési költségeket a helyi adottságok szerint fogják kiszámítani és ezt veszik alapul a paradicsom árának kiszámításánál. Minthogy az ármegállapítás kérdése eldőlt, a gyárak megkezdtek a szerződések kötését. Az eddigi adatok szerint Nagykőrösön máris 8000 vagon paradicsom termelésére kötöttek szerződést.

75 éves az írógép

Kevesent udják, hogy az írógép, amely napjainkban már nélkülözhetetlenné vált, az idén ünnepli fennállásának 75 éves jubileumát. Mitterhoffer Péter, egy fiatal ács, miután mint vándoriparos bejárta Európa nagyobb országait, hazatérve elkészítette az írógép őst, amely fából készült és melynek modellje ma is látható az innsbrucki muzeumban. Az első írógép betűi finom tűkből állottak, melyek a vakíráshoz hasonlóan leütéskor belemélyedtek a papírba. Egy évre rá azután elkészítette ugyanazt az írógépet, de tökéletesebb formában, festékes betűkarokkal. A találmányt azután bemutatatta a királyi kabinetnek. Itt megvizsgálták a találmányt és 200.— forintot bocsátottak a feltaláló rendelkezésére azzal a megjegyzéssel, hogy a találmánynak semmiféle gyakorlati haszna sincs, mert gyorsaság szempontjából soha sem érheti utól a kézi írást. Mitterhoffer azonban nem adta fel a reményt és találmányával Bécsbe ment. Itt a bécsi technikai intézet 150 forintért megvásárolta. A feltaláló családai ellenére sem adta fel a reményt, keményen dolgozott tovább a találmányán, de azt csak halála után, 1893-ban ismerték el. Amikor ugyanis az írógépet a bécsi technikai intézet megvásárolta, egy amerikai végezte ott tanulmányait, aki egy nyomdásszal karöltve tanulmányozta és tökéletesítette Mitterhoffer írógépet, melyet azután a Remington gyár hozott forgalomba és az új írógép óriási reklámmal, rövid időn belül az egész világon ismertté vált. (MNK)

HIREK

«OOO»

Ügyeletes városi orvos: Dr. Kontsek Ferenc. Szenteleky Kornél uccá 12. Tel. 331. Az ügyeleti szolgálat vasárnap 14 órakor kezdődik és tart a következő vasárnap 14 óráig.

OTI ügyeletes orvosa: Dr. Kováts Boldizsár, Széchenyi krt. 3.

Ügyeletes gyógyszerár: Arany oroszlan, Szt. Háromság tér.

A zombori városi villamosművek hét-főn hajnali 3 órától kedd esti 5 óráig nem szolgáltat áramot az új gépeinek üzembehelyezésével kapcsolatos munkák miatt. Az áramszünet miatt a szokottnál korábban voltunk kénytelenek lezárni a lapot és így néhány olyan jelentés kimaradt, amely normális körülmények között megjelent volna. A hiányért olvasóink szíves elnézését kérjük.

Olasz-török kereskedelmi szerződés. Ankarában olasz-török kereskedelmi egyezmény jött létre. Olaszország főleg élelmiszereket és nyersanyagokat vásárol Törökországtól amelyért gépkocsikat, gyümölcsöt és gyáripari termékeket szállít.

Szeged 20.000 pengős alapítványt létesít gróf Teleki Pál emlékére. Szegedről jelentik: Szeged törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy a város 20.000 pengős alapítványt létesít gróf Teleki Pál emlékére. Az alapítványból a földrajztudomány terén kiváló eredményeket felmutató egyetemi hallgatókat jutalmazták.

Árdrágításért elítéltek egy szabadkai mészáros. A szabadkai törvényszék, mint úrszobrász Vukovics István mészárosot aki négy pengőért árusította a zsírt 500 pengő pénzbüntetésre, és háromévi politikai jogvesztésre ítélték.

FERENCJÓZSEF KESERŰVIZ

Gyűjtőtáborba kerül Franciaországban 45 ezer zsidó. Párizsban és a megszállt francia területeken új szigorú intézkedéseket várnak a zsidók ellen. Arról beszélnek, hogy 45.000 zsidó kerül gyűjtőtáborba. A megszállt és meg nem szállt terület között tárgyalások vannak folyamatban, hogy a zsidókérdést egyöntetűen rendezzék. Arról van szó, hogy egyes városokban külön gettókat létesítsenek a zsidók számára.

Halálára sujtotta az áram a kapcsolóház kezelőjét. Sarádi Gyula 41 éves kapcsolóházkezelő Eger város villamosművének kapcsolóházában meg akarta mutatni a berendezést egyik ismerősének. Amikor a magasfeszültségű áram kapcsolóját megfogta, az irtózatossá erejű áram halálra sujtotta a vigyázatlan embert. Barátját, aki az úttól pillanatában utánakapott, vastag gumisárcipője övta meg a haláltól.

Ellenőrzik az állami vetőmagvak felhasználását. A hivatalos lap vasárnapi számában kormányrendelet jelent meg, amely szerint a gazdák az állami megbízásból kiosztott, vagy kitalált vetőmagvakat, vagy vetőgumót kizárólag vetés céljaira használhatják fel. A rendelet betartását szigorúan ellenőrzik.

A Szőlő és Borgazdasági Tanács újjaalakítása. Báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter 1946. december 31-ig terjedő időre újabb megalakította az Országos Szőlő- és Borgazdasági Tanácsot és annak elnökévé báró Waldholt Kelemet nevezte ki. A borvizsgáló szakértő bizottságot ugyancsak újjaalakította a miniszter és annak elnökévé Biczenty Dezső kísérletügyi főigazgatót nevezte ki.

Súlyos károkat okoz az olvadás Újverhászon. A hirtelen jött hóolvadás súlyosan megrongálta több ház falát. Eddig számos ház fala omlott be. Érdekes, hogy a házak törése a magasabb fekvésű helyeken rongálódott meg, az alvén még nem okozott komolyabb kárt az olvadás.

Kulturelőadás Doroszlón. A DMKSz doroszlói fiókja nagy érdeklődés mellett megtartott előadásán, a Levente induló elhangzása után Polgár György tanító a szabadságharcról és annak leveretéséről tartott tartalmas előadást. Az előadás keretében »Kik voltak a honvédek« címmel Kolozsvári József verset szavalt nagyon hatáson. Bartol Károly »Patakmalnárt« és Babos Rozália »Arad« című két verssel nagy sikert aratott. A levente-lányok kara a Kossuth Lajos azt izente és Talpra magyar című hazafias dalok előadásával váltott ki nagy tetszést. Dr. Vajda Tibor a jelenlegi hadihelyzetről tartott érdekes beszámolót. Az előadás A Kárpátok hércén című induló patogó ütemével ért véget.

Ingyen vizsgálják meg a gazdák kukoricavetőmagjának csiraképeségét. A földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy a gazdák által a budapesti, kassai, vagy kolozsvári vetőmagvizsgáló intézethez beküldött kukoricavetőmag mintáit csirázóképességre díjmentesen kell megvizsgálni.

Szakképzettségükről vizsgálni tartoznak a kijelölt kereskedők. A Budapesti Kereskedelmi- és Iparkamarának több alkalmi bizottsága alakult, hogy egy-egy nagykereskedő-jelölt szakértelmét és szakmai előképzettségét vizsgálat tárgyává tegyék. Százával érkeznek ugyanis újabb és újabb kérelmek és a Kamara minden esetben a felek meghallgatása után ad szakvéleményt arról, vajjon kívánatos és gazdasági szempontból indokolt-e az újabb önállósulás a kérelmezett szakmában. Az egyéni körülmények mérlegelése során egyre nagyobb fontosságot tulajdonítanak annak, vajjon rendelkezik-e a kérelmező az előírt szakértelemmel, illetőleg szakmai előképzettséggel, amire nézve nem mindig fogadják el teljes értékűnek a becsatolt szolgálati tanúsítványokat. Ha a jelentkező a bizottság előtt igazolja szakképzettségét, egy a kért nagykereskedői iparigazolvány kiszolgáltatásának rendszerint nincs akadálya. (MVS)

A most érettségiző ifjak katonai szolgálata. Mind az egyén, mind pedig az ország érdeke kívánatosá teszi, hogy a leérettségizett ifju az érettségi után azonnal megkezdje tényleges katonai szolgálatait. Az egyén szempontjából ennek a következő előnyei vannak: tanulmányai szempontjából nagy előny, hogy azokat a rendszer tényleges szolgálatainak befejeztével megszakítás nélkül végezheti. Ma már a legtöbb állás elnyeréséhez követelmény a tart. tiszt. képesítés, illetve a rendszer tényleges szolgálat teljesítése. Így ha valaki tanulmányai befejezésekor ezzel már rendelkezik, azonnal elhelyezkedik, anélkül, hogy tanulmányai befejezése és elhelyezkedése közé két év katonai szolgálati időt legyen kénytelen beilleszteni. A főiskolai tanulmányai ideje alatt mentesülnek a levente kiképzés alól. Esetleg bekövetkező mozgósítás esetén nem mint legénységi állományu vonul el, hanem mint tart. tiszt. (tisztjelölt), ami erkölcsi és anyagi szempontból is előnyt jelent. A gyors ütemben hatalmas fejlődő honvédségnek minél több tetterős ifju tartalékos tisztre van szüksége s büszke az az ifju, aki mielőbb tagja lehet a megújult, nagyszerű fegyveres erő tartalékos tisztikarának.

A magyar papiripar nagyarányú kiépítése. Magyarország jelenleg 6 papirgyárral rendelkezik, melyek közül egy papirgyár és 2 Karton-gyár a visszatért területek folytán került ismét az anyaországhoz. A 6 gyár teljesítőképessége 1940. évben meghaladta a 87 millió pengőt. A fentemlített gyárak közül 3 most megnagyobbitotta üzemét. A termelés rentabilitását a magyár-német papiripari egyezmény nagymértékben biztosítja, mely a csomagoló, finomkarton, író- és nyomdapirokra egy ár- és vevővédelmi egyezményt tartalmaz. (MNK)

Svájci orvosok a keleti fronton. A svájci vöröskereszt védnöksége alatt álló missziót, amelynek orvosai, betegápolói és egyéb tagjai a keleti fronton már hónapok óta szolgálatot teljesítenek, a napokban leváltották. Ezen minden tekintetben kiválóan képzett szervezetnek férfi és nőtagjai nagyban hozzájárultak a német katonák bolsevista elleni küzdelmének megkönnyítéséhez. (MNK)

SPORT

«OOO»

Zomborban nem volt mérkőzés

A sorsolás szerint vasárnap a bácsalmási MOVE-nak kellett volna Zomborban játszania. Ellenfele a jóképességű ZTK lett volna, a mérkőzést azonban nem tartották meg, mert a stadiont méteres hó borítja még mindig. A ZTK játékosai vasárnap Bezdánba látogattak át, ahol edzőmérkőzést tartottak a BSE-vel.

Értesülésünk szerint a jövővasárnapra kisorsolt mérkőzést is elhalasztják.

NB I eredmények

WMFC—Szeged 2:1 (2:0)

Ujpest—Lampart 2:0 (1:0)

Szolnoki MÁV—SalBTC 4:2 (3:0)

Gamma—Elektromos 6:0 (2:0)

Ferencváros—MÁVAG 2:1 (1:0)

Nagyvárad AC—KAC 5:2 (3:2)

Kispest—SzVSE 4:1 (2:1)

Diósgyőri MÁVAG—Ujvidéki AC 1:1

Meglepetés az ujvidéki csapat pontszerzése. A Ferencváros csak nehezen tudta kicsikarni a győzelmet. A Gamma eredménye is meglepő. Félutcat gólt küldött ellenfele hálójába. A Nagyvárad AC válaszolt az őszi vereségre. Az ősszel a kolozsvári csapattól 5:3 arányban szenvedett vereséget. Sokan az Ujpest életörését várták. Ha a szegedi csapat vereséget mér a WMFC-re, akkor az Ujpest a tabella élére ugrik. Az NB I. állása a mérkőzések után a következő: WMFC 26 p. Ujpest 26 p. Szolnok 26 p. GAMMA 22 p. Ferencváros 21 p. Nagyvárad 21 p. Szeged 20 p. Kispest 17 p. Elektromos 16 p. Diósgyőr 15 p. Salgotarján 15 p. Kolozsvár 12 p. Lampart 11 p. Ujvidék 9 p. MÁVAG 6 p. Szeg. VSE 6 pont.

SPORTHIREK

Hatósági biztost kapott a Bácska. Szabadkai szerkesztőségünk jelenti: A Bácska sportklubot mint ismeretes, teljesen újja-szervezik. Az átszervezés alatt álló sportegyesület hatósági biztostul Völgyi János dr. polgármester bajsai Vojnits Aladár kulturtanácsnokot nevezte ki.

A Szabadkai Atlétikai Klub új vezetősége. A Szabadkai Atlétikai Klub most meg tartott közgyűlése a következő új vezetőséget választotta meg: Diszelnök Lelbach Gyula, dr. Lipozeicsich László, Ernő és Szeiff Boldizsár elnök. Mariánovich István, ügyvezető elnök. Barna Károly I. alelnök. Szegő József II. alelnök. Vukovich Béla, titkár. Vörös Mihály II. titkár. Minich József, pénztáros. Balazsevich István, jegyző. Szabó Imre, labdarúgó szakosztály elnöke. Szagmeiszter Béla intező. Boros József, kulturszakosztály elnöke. Nagy Mihály, ház-nagy Göncöl Lajos, felügyelőbizottsági tagok. Czérnai László. Feier Menyhért, Nacs József, orvos dr. Fekete László, ügyész dr. Göncöl Menyhért, választmányi tagok: Bernát József, Ürmös Ferenc. Ujházi Imre. Dér József, Vass Lajos, Czérnai Imre, Hetvei Antal. Kovács András, Csizmár József, Szántó István, Juhász József, Göncöl Sándor. Beszédes Árpád, Husla Béla, Bogdán István, Hlavinka István, Horváth János, Kiss Cs. Boldizsár, Vukovich Béla.

A négy nemzet közötti — Olaszország, Magyarország, Finnország és Németország — válogatott tornászversenyt március 15-én a Deutschland csarnokban rendezik. Minden országot 4 legjobb versenyzője képviseli, akik szerenként (lólengés, korlát, nyújtó és műszabadyakorlat) egy-egy gyakorlatot végeznek.

A Berlinben szereplő olasz válogatott csapat tagjai a következők: Guglielmetti, Amadee, Armelloni és Fioravanti, tartalék: Perego.

KÖZGAZDASÁG

Március 4-én kezdődik az állatok és a mezőgazdasági gépek statisztikai összeírása

A kormány — mint jelentettük — a megnagyobbodott ország egész területén részletes állat-, mezőgazdasági, gép- és legelőösszeírás végrehajtását rendelte el. Erre azért van szükség, mert a magyar mezőgazdaság tervszerű kiépítése nem képzelhető el állattenyésztésünk céltudatos fejlesztése és a mezőgazdaság észszerű mechanizálása nélkül. Mindkettő alapfeltétele azonban a jelenlegi állapot ismerete és adatszerről feltárása. A megnagyobbodott Magyarország állatállományáról jelenleg nem állnak rendelkezésre valamennyi állatfajta kiterjedő részletes adatok és nem ismeretesek az ország mezőgazdasági gépfelszerelésének hű képét adó

számadatai sem. A Központi Statisztikai Hivatal nagy hiányt pótol, amikor ezt a kivételes jelentőségű összeírást végrehajtja. Az összeírás 1942. február 28-i állapot figyelembevételével március 4-én kezdődik és 16-ig tart. Az összeírást esküt tett számlálóbiztosok házról házra járva hajtják végre. Az adatokat büntetés terhe alatt a valóságnak megfelelően és a legnagyobb pontossággal kell megadni. Az összeírás sikerét a pontos adatbevallás biztosítja, mert csak így valósíthatók meg azok a feladatok, amelyek a magyar mezőgazdaság fejlesztése érdekében a kormányzatra hárulnak.

Rendkívüli tenyészállatbeszerzési kedvezmények a mezőgazdasági kiállításon

A március 21-én megnyíló ötvenegyedik országos tenyészállatvásár a hazai állatállomány minőségének továbbfejlesztése szempontjából ismét kiemelkedő jelentőségű szerepet fog játszani, mert a legkiválóbb tenyészetek évről-évre itt értékesítik eladó anyagukat. Erre való tekintettel a földművelésügyi minisztérium és a rendezőbizottság a kiállításon a tenyészállatbeszerzést nagyértékű rendkívüli kedvezményekben részesítik, amelyek a következők:

A kiállításon vásárolt tenyészállatok hazaszállításának vasúti fuvardíját teljes egészében a rendezőség fogja viselni és csak a fuvardíjon kívül felmerülő kisebb költségek (állatorvosi díj, esetleg a kisérő díja) fizetendők. E rendkívüli szállítási kedvezmény révén a legtávolabbi eső vidékek is vásárolhatnak a kiállítás gazdag és

értékes anyagából, mert a vételárat nem terhelik a szállítás egyébként jelentős költségei.

Ezenkívül kedvezményben részesülnek a köztenyésztés részére a törvényhatóságok, községek, közbirtokosságok és legeltetési társulatok által eszközözendő vásárlások, amennyiben a földművelésügyi minisztérium a gazdasági felügyelőségek közbenjöttével történő vásárlásaiknál előre megállapított keretben az apaállatok vételárából 15%-ig terjedhető rendkívüli árkedvezményt engedélyezett. E kedvezmény igénybevételenek biztosítása céljából ajánlatos, hogy a kiállításon tenyészállatot vásárolni szándékozó közületek vezetőségei minél előbb lépjenek összeköttetésbe az illetékes m. kir. gazdasági felügyelőséggel.

Termesszünk olajosmagvakat!

Kell az olaj a hadseregnek, sürgős szüksége van rá a hazai iparnak.

Minden gazda jelentékenyen növelheti jóvedelmét, ha olajosmagvakat termeszt.

A Földművelésügyi Minisztérium felhívja az olajosmagvakat termelni kívánó gazdákat figyelmét arra, hogy jó eredmény elérése érdekében elengedhetetlenül szükséges, hogy a szükséges vetőmagot idejében megkapják és így a vetési előkészületeknek, valamint a vetés kellő időben való keresztülvételének semmi akadályja ne legyen. Ezért ajánlatos a termelésre mielőbb jelentkezni és a szükséges vetőmagot igényelni, hogy annak a szállítása, még el nem kerülhető késedelmek figyelembevételével is, idejében lebonnyolható legyen.

Az 1942. évi olajmagtermelésre a feltételek, röviden összefoglalva, a következők:

OLAJLENMAG. Átvételi ár: P 75.—/100 kg. szokványminőségű árura vonatkoztatva ab feladóállomás. Vetőmagot a termelő a gazdasághoz legközelebb eső államvasút- vagy hajóállomáson kölcsönképen kapja és azt felármentesen a termésből adja vissza, vagyis 1 kg. ólomzárolt lenvetőmagért 1 kg. szokványminőségű lenmagot tartozik a termésből visszaadni.

Azon olajlenmag termelő gazdák részére, akik 100 kat. holdat meg nem haladó szántóföldi művelés alatt álló területen gazdálkodnak és igénylésüket birtokuk nagyságának községi igazolásával felszerelve az Olajmag Értékesítő Szövetkezethez kellő időben beküldik, a Földművelésügyi Minisztérium a rendelkezésre álló költségkeret erejéig teljesen ingyen oszt ki olajlenvetőmagot, a termelő gazdaságához legközelebb eső államvasút- vagy hajóállomáson. Egy-egy termelő legfeljebb 300 kg. ingyen olajlenvetőmagot vehet igénybe.

NAPRAFORGÓMAG. Átvételi ára: P 50.—/100 kg. szokványminőségű árura vonatkoztatva ab feladóállomás.

Napraforgóvetőmagot kölcsönképen a Futura ad a Földművelésügyi Minisztérium által meg-

állapított feltételek mellett. A szerződéses termelőket napraforgó vetőmaggal a Futura közvetlenül fogja ellátni. Azok a termelők, akik napraforgómag termelésére szerződést nem kötnek, vetőmagigényléseiket a községi előjárásnál nyújtják be az erre a célra a Futura által az előjárások rendelkezésére bocsátott nyomtatványokon.

SZÓJABAB. Átvételi ára P 60.—/100 kg. szokványminőségű árura vonatkoztatva ab feladóállomás.

Vetőmagot, valamint talajoltóanyagot a termelők teljesen ingyen igényelhetnek az Olajmag Értékesítő Szövetkezettől, mely azonban a Földművelésügyi Minisztérium szakközegének bevonásával megtagadhatja az ingyen vetőmag szolgáltatását ott, ahol a szójatermelés, eddigi tapasztalatok szerint, nem jár jó eredménnyel, vagy ha a vetőmagigénylés a termelő viszonyaihoz képest aránytalanul nagy.

RICINUSMAG. I. o. fejtett ricinusmag átvételi ára: P 100.—/100 kg. ab feladóállomás.

A tokosan szállított, vagy II. o. ricinusmag átvételi ára arányosan alacsonyabb.

Vetőmagot minden termelő, aki ricinus termelésére alkalmas körzetbe tartozik, teljesen ingyen vehet igénybe, gazdaságához legközelebb eső állomásra szállítva.

OLAJPOGÁCSAKIUTALÁS: A szerződés alapján termelő a termeltető vállalatától a részére tényleg leszállított minden 100 kg. napraforgómag után 20 kg.-nyi, minden 100 kg. olajlenmag és ricinusmag után 30 kg.-nyi olajpogácsát igényelhet hatóságilag megállapított áron. Szerződés alapján termelő olyan gazdálkodó részére, aki belterjes állattenyésztést folytat, a Földművelésügyi Miniszter a Futura útján minden 100 kg. napraforgómag után a minden szerződéses termelőnek járó 20 kg. helyett legfeljebb 40 kg., minden 100 kg. olajlenmag és ricinusmag után 30 kg. helyett legfeljebb 60 kg. olajpogácsa kiutalását engedélyezheti hatóságilag megállapított áron.

ÉLJEN

az alkalommal és örökítse meg hangját gramafonlemezen

Zwirschitz Károly

villamosági

vállalata

5 perc alatt

elkészíti a viaszlemez t amely örökös emlék mara d

Előlegkedvezmény: Aki szerződés alapján napraforgót, illetőleg olajlent legalább 2 kat. holdon, vagy ricinust legalább 1 kat. holdon termeszt, annak — kérelmére — a termeltető vállalat minden év június 1. napjától kezdődően köteles kat. holdanként 50 pengőnyi kamatmentes termelési előleget adni, ha a községi előjárás bizonyítványával igazolja a vetésterület nagyságát és a termesztésre alkalmas minőségét.

A fentiek szerint adott előlegnek megfelelő összeget a termeltető vállalat jogosult a részére szállított termény átvételi árából levonni; egyébként a termelő köteles az előlegül kapott összeget a vállalatnak a naptári év végéig visszafizetni.

Az olajosmagvak kellő talajelőkészítés mellett, őszi szántásba vetve sikerülnek a legjobban. Napraforgót és ricinust szükségből tavaszi szántásba is vethetünk.

Az olajlent lehetőleg március elején, a napraforgót és szójababot április havában, a ricinust április derekától május közepéig kell vetni.

A gondolkodásra nincs sok idő. Csak az számíthat arra, hogy a vetőmagot és a szükséges termesztési utmutatást idejében megkapja, aki már most jelentkezzen.

TERMELESRE JELENTKEZNI LEHET AZ ALÁBB MEGJELOLT CIMEKEN:

1. A „Futura” Központjánál (Budapest, V., Vigadó-u. 6.)
2. A „Futura” minden vidéki megbízottjánál.

3. Az Olajmag Értékesítő Szövetkezethoz (Budapest, V., Akadémia-u. 6.)

4. Ezenkívül termesztési szerződéseket lehet kötni minden oly vállalattal is, amely ezzel eddig is foglalkozott.

A termesztés körül minden tekintetben felvilágosítással szolgálnak a mezőgazdasági szakoktatási intézmények, gazdasági felügyelőségek, mezőgazdasági kamarák és gazdasági egyesületek.

A mezőgazdaság helyzete

A földművelésügyi minisztérium szombaton hozta nyilvánosságra a február 24-i állapot szerinti vetésállás-jelentését. Eszerint az utolsó három hét időjárása a mezőgazdaság helyzetére általában kedvező volt. A gazdasági munkálatok közül a nagy hideg és hó miatt inkább csak a belső munkákat végezték. Ahol az utviszonyok megengedték, folytatták a gazdák a trágyahordást és a fafuvarozást.

Az őszi vetések a hótakaró alatt általában jól teleltek. Egyes helyeken, ahol a januári szélvihar lehordta a havat a vetésekről, esetleges kisebb-nagyobb fagykárrel számolnak a gazdák. Néhol kisebb mértékű kerges hó okozta fulladás lehetséges, máshelyütt pedig a rohamos olvadás esetén a belvizek tehetnek majd némi kárt.

A jószág egészségi állapota általában kielégítő. A járványos megbetegedések nem léptek túl a szokásos méreteket. Az állatok kondíciója az idő enyhülésével remélhetőleg javulni fog.

Színház

Csókháború

Bemutató a szabadkai Városi Színházban

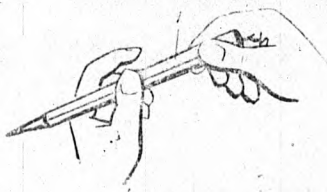
Nagy sikerrel mutatta be Kőszegi Géza társulatának operettegyüttese a „Csókháború” című operettet, amelynek zenéjét Vadady Albert szövegére Fehér István dr. szerezte. Az operettől magáról kevés a mondanivalónk, annál több az előadásról. A darab meséje itt csak annyiban fontos, hogy bőséges alkalmat nyújt zenének, táncnak és főként a rengeteg mókának arra, hogy három felvonásan keresztül elszórakoztassa a közönséget és lehetőséget nyújt a rendezőnek revüszéri látványosságok hatásos beállítására. A kitűnő együttes és a nemcsak rutin, de művészi ihlettel dolgozó rendező: Simándi Bánhidv József jóvoltából valóban nem maradt egyetlen helyzet sem kiaknázatlanul. Anynyi újszerű ötlettel szinesíti és teszi mozgalmassá a színpadot, annyi leleménnyel élénkíti a játékokat, hogy a néző szinte belefárad a látni- és kacagnivalóba és a derekasan kiérdemelt tapsjutalmak osztogatásába.

Különösen a második felvonás tarka mozgalmassága szerez kellemes meglepetést. Attrakciószámba menő táncok, szeriöz énekszámok, mulatságosnál mulatságosabb jelenetek változtatják egymást. Bánhidv mellett a siker másik főrézese Vámosy N. Lajos, a társulat tánc- és balettmestere, aki a táncok betanításával végzett minden elismerésre méltó munkát. Harmadikul osztozik a sikerben a kitűnő karmester: Beck Miklós. Hármójukat akár a darab társszerzőinek is tekinthetjük, annyi részük és érdemük van a darab sikerében, amely nélkülük siker és érdektelen lenne. Így azonban a produkció messze túlnő az átlagos vidéki kereteken.

A szereplők valamennyien tudásuk legjavával szálltak sorompóba a siker érdekében. Fraknói Sári a primadonnaszerep énekrészében ezáltal is kifogástalanul nyújtott; (második felvonásbeli, függöny előtt énekelt dalát nagyon finoman és művészién adta elő) toalettjei is szé-

A Délvidék német nyelvű művelődési lapja

Írja: Dr. Végh Zoltánné középiskolai okl. tanár.

Schraubengang gebrochen, ich kann sie weder auf noch zudrehen. Ach, und sie rinnt auch.

Bitte, meine Dame, Sie haben das Anmeldeformular noch nicht ausgefüllt.

Bitte, geben Sie mir eine Feder und Tinte meine Füllfeder ist kaputt, sicher ist der

Kérem, asszonyom, a bejelentőlapot még nem töltötte ki

Kérem, adjon egy tollat és tintát a tolltollam elromlott. Biztos eltört a csavar-menet se ki se be nem tudom csavarni. Oh, és folyik is!

Dr. VÉGHNÉ eddig megjelent nyelvkönyvei: „Így tanuló angolul és így tanuló németül” első kötet kapható Dr. Véghné Nyelviskolájában és minden könyvkereskedésben.

pek (különösen a fehér túllruha!) tetszetősek, kár, hogy játéka még mindig nem nélkülöz bizonyos „szomnambul” elemeket. Nagy Béla is szépen énekelt, második felvonásbeli szeriöz tan gó-kettősét Fraknói Sárival meg kellett ismételnünk. (Egy apró kis észrevétel: Nagy Bélát szívesebben látnánk bajusszal.)

Bübbajos volt ismét (és nagyon elegáns) Vörösmarty Lili, akinek kedélye a májusi napsugár aranyos derűjével ragyogta be az előadást. Táncban és humorban méltó partnerre volt megint Szabó Ernő, aki kifogyhatatlan mókázásával állandó derűtségben tartotta a nézőteret. Amint, mint „tiszteletbeli önkéntes tüzoltó” néhány szimpla színpadi rekvizitummal művelt, páratlan a maga nemében és még az ugynevezett „latabári stílust” is messze felülmúlja.

A humort képviselik még a darabban Hegedűs Klári és Köröstyös István, valamint Vámosy N. Lajos, akinek sántító tüzoltóparancsnok-helyettese meglevénedett vicclap-karikatura. Főnökének, az önkéntes tüzoltótestületi parancsnoknak mulatságos szerepében Bánhidv József minden szavával és mozdulatával kacagásra késztető volt és bőséges munkát adott a közönség nevető izmainak. Kis szerepében jó volt Antal Erzsí.

Külön ki kell emelni Kállay Erzsí és Szé-

kely Károly lejegyzetelhetőan bravuros táncos, amely a táncakrobatika valóságos magasiskola. Dicséretet érdemel továbbá az orchesterből elhangzott finom énekszám kár hogy a tehetséges fiatal énekes nevét nem tünteti fel a színpadon. Kozma Béla

SZABADKAI SZÍNHÁZ

Nagy operetteudonság! Ragyogó táncok! 3 óras vidám kacagás!

Csókháború

Operett 3 felvonásban 5+ képb. Írta: Vadady Albert. Zenéjét szerezte dr. Fehér István.

Rendező: S. Bánhidv József
Vezényli: Beck Miklós

SZEMÉLYEK:

Etelka néni	Antal Erzsí
Éva	Fraknói Sári
Teri	Vörösmarty Lili
Péter	Nagy Béla
Bandi	Szabó Ernő
Dorottya	Hegedűs Klári
Tihámér	Köröstyös István
Szomias Béni	Ö.T.T.T.
elnöke	S. Bánhidv József
Kefe Márton	Ö.T.T.T.
alelnöke	Vámosy N. Lajos
Kalauz	Radnóthi István
Rendező	Hetényi István
Portás	Kóvárv Emil

(46)

A titkok folyosója

A „Délvidék” eredeti regénye • Írta: Kozma Béla

zavarral forgatta fehér sapkáját a kezében.
— Megbocsátanak a hölgyek. — dadogta kitűnően megjátszott műzavarral, — nem megyek be, mert a lábam sáros... Amit rámbizáltak, néhány szó csupán, azt így is megmondhatom...

— Beszéljen, az Isten szerelméért, mi újság? Jó vagy rossz? hallatszott most a szoba belsejéből egy másik női hang.

Arlington szíve nagyot dobbant: a felesége hangja volt!
Patterson még egyre iátszotta az esetlen tengeri fokát.

— Sir Róbert Clark... — itt nagyot nyelt, — a tengerészeti kórházban van ma reggel óta.

Éles női sikoly hasította ketté a szálló folyosójának délutáni csöndjét. Utána tomba zuhanás: Róbert névének és a kórháznak a hallatára bent a szobában a két nő közül az egyik ájultan terült el a szőnyegen...

De melyik?...

Arlington előgrott, hogy belépjen a szobába, de még mielőtt átléphetne volna a küszöböt, a másik nő odarohant a vélt tengerészhez és megragadta a kariát:

— A férjemről... hi hír?... Hogy van a férjem?... Beszéljen, mert megőrülök!...

A lord nem tudta tovább türtőztetni érzeit. Berontott. Patterson éppen abban a pillanatban emelte föl a földről az elalélt — Dollyt.

— Ugyan, milord, de hogy is nem tudta volna meg! — szerénykedett Patterson.

— Nem, kedves barátom, én jobban ismerem magamat. Enélkül az ön által ügyesen rendezett jelenet nélkül sohasem lehettem volna zavartalanul boldog az életben... De most...

Szóltanul szívtá a szíviariát pár pillanatig, majd ismét megszólalt:

— Nyútsa a kezét, hadd szorítsam meg érte. Így! Köszönöm, hogy megszabadított attól a rettenetes lidérvomástól, ami már napok óta őrli a szívemet...

— Mondd csak Róbert, — szólt az asztal tulsó végén Dollv a rátapadó szerelmes szem-

pár tüzet viszonzó nézéssel, — mi lesz az első teendő, ha megérkezünk Athénbe?

— Természetesen annak a valóra váltása, amit már oly régen terveztünk... — válaszolta a fiatalember nagyon komolyan.

Dolly boldogan mosolygott és az asztal alatt titokban megszorította Róbert kezét.

Vacsora után tánc következett és Marion Hearst kapitány oldalán lejtette az első tangót, közben azonban mosolygó szeméi egyre a férjét nézték, akit, úgy érezte, még soha sem látott ilyen boldognak, mint ezen az estén.

Dolly legnagyobb szívfájdalma az volt, hogy Róbert sebesülésére való tekintettel nem táncolhatott, így azután a rendkívül udvarias és kedves Lerwick doktorral lejtett néhány turt. Tánc közben legalább alkalmat talált, hogy néhány egyszerű, de közvetlen szóval kifejezze háláját és köszönetét „völegénve” életének megmentéséért. Ezalatt Arlington magához intette Róbertet. A detektív kissé arrább húzta a széket és a fiatalember ketteiük közé ült.

— Azt hiszem Róbert, nekünk még sok beszélőnk van egymással. — kezdte a lord.

— A szerencsétlen látszat következtében nagyon igazságtalan voltam veled szemben és méltatlanul olyan dolgokkal vádoltalak meg, amelyek...

— Ó bátyám, ne is említsük ezeket a dolgokat. Az embernek sohasem kell visszazénnie: hanem előre. Mindig csak előre...

— Igazad van és én nagyon hálás vagyok neked azért, hogy ilyen megértéssel vagy... Hogy is mondtad?... Mindig csak előre!

— Nagyon helyes, — szólt bele a beszélgetésbe a detektív, — de engedje meg, hogy engem, akit még egyre a szobors órsa foglalkoztat, még néhány pillanatig érdekeljen a mult is.

Róbert kérdően nézett a detektívre, mire az folytatta:

— Annak a titokzatos éjszakának a történetét, amely azt a szerencsétlen látszatot szülte, nagyrészt már ismerjük. Van azonban még egyet-

len homályos pont, erre nézve szeretnék én, a detektív öntől felvilágosítást kérni.

— Parancsoljon, kedve miszter, miről van szó? — fordult feléje Róbert érdeklődéssel.

— Tudjuk már, hogyan fedezték fel önök a lopást, illetve szobor kicserélését, de még mindig nem találtam teljes mértékben elfogadható magyarázatot arra: hogyan és hová tüntették el a másolatot, hogy a legszorgosabb kutatások ellenére sem tudtuk megtalálni?

— Nem? Igazán nem találták meg?

A fiatalember nyilt tekintete őszinte meglepetést tükrözött.

— Pedig az egész házat tüvé tettük érte. Elképzelhetetlenek tartom ugyanis, hogy azt kivitték volna az épületből. Van is erre nézve egy elméletem, amelyet azonban nem tudok kellően alátámasztani. Ezért szeretném az ön felvilágosítását...

— Nagyon szívesen, — felelte Róbert, — bár ez, hogy ugymondiam: önleplezést jelent. De most már...

A detektív figyelmes szeme észrevette, hogy a fiatalember enyhén elpirult.

Folytatása következik.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések ára szavankint 10 fillér. Terjedelmi minimum 10 szó. Jelíges hirdetések kezelési költsége 20 fillér. Csak felbélvezett jelíges leveleket továbbítunk. — Kérdezősködésekhez válaszbelveg melléklendó.

Ház forgalmas helyen. Jóforgalmu

vendéglővel

lakással azonnal eladó. Bővebbet a tulajdonosnál: Sesevics Péternél. Kalap utca 2

Idősebb pékcséredet keresek azonnali belépéssel. özv. Krsztics Emanuelné. Zombor Aranv János utca 54. a-1333-f

Pedigrées angoranvulak 4 nőtény. 1 bak eladó. Megtekinthetők délelőtt: Zomborban, Liszt Ferenc utca 3. a-1324-f

Éves cselédel keresek honvhakert és övümölcsös kezelésére. Cim: Zombor. Rákóczi ut 44. a-1330

Telefonszámunk 2-07

DÉLVIDEK

Z O M B O R, 1942 március 3.
Csihás Benő u. 3. II. évfolyam, 49. sz.

FŐSZERKESZTŐ:
ILLÉS SÁNDOR

Előfizetés 1 óra 2.50, negyedévre 7.20 Pengő.
Levél cím: Zombor, p. t. 45. Tel. 207. Csekk. 74.050

Ujabb japán inváziós flotta közeledik Jáva felé

A szigeten gyorsan törnek előre a japánok, Batáviát és Wavell főhadiszállását közvetlen veszély fenyegeti. Burma lakossága fellázadt az angolok ellen — Bekerítés veszélye fenyegeti a burmai déli hadsereget — Az angolszász szövetségesek kőolaj nélkül maradnak Borneo teljes egészében japán kézre került

600 kilométeres arcvonalon tombol a jávai csata

Holland-India legfontosabb részén, Jáva szigetén hatalmas lendülettel folynak a japánok hadműveletei. A partvidéken elért sikerek után a japánok az ország belseje felé törnek előre és bekerítéssel fenyegetik a sziget fővárosát, valamint Wavell főhadiszállását. A csata az angol Daily Mail jelentése szerint 600 kilométeres arcvonalon folyik.

A Német Távirati Iroda jelenti, hogy az angol hírszolgálat közlése szerint a szövetségesek úgy határoztak, hogy miután a japánok teljesen elválták Holland-Indiát Burmától, a holland-indiai tengeri, szárazföldi és léghaderők parancsnokságát átadják a hollandoknak, míg Wavell tábornok, eddigi főparancsnok újra az indiai és burmai csapatok élére kerül. Wavell tesz fel felelőssé India és Burma sorsáért, valamint az angolszászok és kínaiak együttműködésének további alakulásáért.

Az angolszászokat

mint a New York Times c. amerikai lap írja, az a veszély fenyegeti, hogy ellenségeik teljesen megfosztják őket a modern háború legfontosabb üzemanyagától, a kőolajtól. A lap szerint a háromhatalmi egyezményben tömörült szövetségesek ezt már a közeljövőben megtehetik. Az angolszászok és szövetségeseik kezén lévő három legfontosabb olajmező közül Holland-India olajmezői gyakorlatilag már értéktelenek a szövetségesek számára. A tengelyhatalmak tavaszi offenzívája kétségtelenül a kaukázusi olajmezők megszerzésére irányul, míg a harmadik olajellátási központból, Mexikóból, csak a legnagyobb nehézségek árán kaphatnak olajat az angolszászok, miután a német és japán tengeralattjárók sorra süllyeszti el az olajszállító eszközöket.

Burmában

a japán előnyomulás azzal a veszéllyel fenyegeti az angolokat, hogy déli hadseregüket teljesen körülkerítik a japánok és elvág-

ják Rangoont Mandaleytől. Pár huzamosan a Burmát fenyegető veszélyek fokozódásával egyre erősödik a japán nyomás India felé is.

Burmában felkelés tört ki az angolok ellen

Rangoonban rablóbandák garázdálkodnak

A newyorki sajtó jelentése szerint Burmában fegyveres felkelés tört ki az angolok ellen. A felkelők megtámadták az angol lakosságot is. A burmai benszülöttek ellenséges magatartást tanúsítanak a britiekkel szemben. Emiatt Burma új székhelye Mandalay, és más nagy városok kiürítését megkezdték. Az angol lakosság Kinába és Indiába menekül a burmaiak bosszúja elől.

Anglia a felperzselt föld politikáját folytatja

Az Asahi Simbum jelentése szerint az angolok a felperzselt föld politikáját folytatják Burmában. Rangoon még mindig lobogó lánggal ég. A japánok elől menekülő városi lakosság teljesen eltorlaszolja az utakat.

A burmai benszülöttek között erőteljes függetlenségi mozgalom alakult ki. A lakosságot a végsőkig elkészeríti az a körülmény, hogy az angolok elpusztítanak mindent visszavonulásuk alkalmával. Burmában nagyszámú benszülött csatlakozott a japánokhoz és japán kötelékekben harcol az angol elnyomás ellen.

Rangoon városában fegyveres benszülött bandák fosztogatnak.

Százerfőnyi japán katonaság harcol Jáva szigetén

A Jáva szigetén partraszállt japán csapatok nagy lendülettel folytatják előnyomulásukat az ellenség heves ellenállása ellenére. A sziget keleti részén partraszállt japánok közvetlenül fenyegetik Bandoeng városát. Wavell főhadiszállását míg a nyugati inváziós japán haderő Batavia felé nyomul előre és a várost már 50 kilométernyire közelítette meg.

Az angol Times jelentése szerint csodálatraméltó, hogy a japánok rövid idő alatt százezernyi hadsereget tettek partra Jáván teljes felszereléssel és a szükséges hadianyagtartalékokkal. A lap megjegyzi, hogy a japánok gyorsan szorítják vissza az angolokat.

Az ifjuság

az örökké megújuló nemzet — mondotta Bárdossy miniszterelnök a magyar ifjuságról szóló és a magyar ifjuságnak mondott szeretetli, csupasziw ünnepi beszédében. Az ifjuságban testesül meg a nemzet maga, ő az élő lánc a múlt és jövő között.

A magyar ifjuság a magyar jövő. Ez a magyar ifjuság ismeri feladatait, tudja, mit vár tőle a nemzet és tudja, mivel tartozik hazájának. A magyar ifjuság hite, lelkesedése, kötelességtudása és hivatásvállalása, jövővívó lendülete meg fog felelni azoknak a követelményeknek, amelyekkel vele szemben a nemzet támaszt. A magyar ifjuságát áthatja a magyar hivatástudat, ismeri feladatait és felkészült a jövőre.

Sajátos életet élt ez az ifjuság. Két világháború, két mindenkorábit felülmúló világok közötti leszámolás, két évtizednyi fegyverszünete idején nőtt gyermekből férfivá. Érezte a trianoni igazságtalanságok szörnyű súlyát, okult a múlt tanulságaiból és a „Nem, nem, soha!” tette izzóvá hazafiaságát. Ezt az ifjuságot az a szellem nevelte fel, amely visszahozta a Szent Koronához Erdélyt, Kárpátalját, a Felvidéket és a Délvidéket. Ez a szellem nevelte fel és ezt a szellemet adja tovább.

A magyar ifjuság felkészült feladataira és tudja, hogy a nemzet ereje és az ifjuság szárnyaló lendülete át segít bennünket minden veszen.

ARENA MOZI

KEDD-SZERDA

A miniszter barátja

Főszerepben:

Páger Antal
Komár Julia
Erdélyi Mici
Köpeczi Boocz Lajos

Gazdag pótműsor

Rádió siketek részére

A morvai német nagyothallók szövetsége a napokban érdekes közleményt adott ki, melynek értelmében a siketek a kijelölt he-

lyen és időben hallgathatják a Führer beszédét, vagy egyéb fontos közleményeket. A fenti szövetség ugyanis egy idő óta rendkívül érdekes és ujszerű rádiókészülék birtokában van, amelynek segítségével a teljesen nagyothallók is hallgathatják a közvetítéseket. A készüléket részben a város gyűjtéséből, részben pedig a witkowitzi vasművek és egyéb ipartelepek adományából vásárolták Berlinben a német akusztika-társaságtól. Ezáltal nemcsak a rádióhallgatás, hanem baráti összejövetelek és megbeszélések megtartása is lehetővé vált. A készülék egy erősítőből és két hatalmas áramvezetékkel áll, melyhez 2-26 pár különleges hallgató kapcsolható. Minden egyes rádióhallgató bekapcsolhatja a neki megfelelő hangerősséget és a különleges szerkezetű fülhallgató segítségével élvezheti az előadást. (MNK)

NEMZETI MOZI

TELEFON: 158.

KEDD-SZERDA

Viayázat kém!!!

Nagy képműsor

Főszerepben:

RENNÉ DELGEN, KIRSTEN HEIBERG.

Pótműsor: Magyar és német híradók.

Másodszor is súlyos börtön- és pénzbüntetésre ítélték az árdrágító Politzer Jozefinát

Kivüle egy csonoplyai és egy kerényi árdrágító felett ítélték a törvényszék

A zombori törvényszék uszoratáná csa Politzer Jozsefina zombori készruha és textiláru kereskedőt árdrágítás címén másodszor is elítélte. A vádlott, mint emlékeztetés, árdrágító ért már egyszer a törvényszék elé került. Az ítélet ellen azonban felebbezett és a szegedi tábla új ítélethozatalra utasította a törvényszéket.

Politzer Jozefina ellen ismét több feljelentés érkezett. A keddi tárgyaláson a bíróság bűnösnek mondta ki és

hathavi börtönbüntetésre, 500 pengő pénzbírságra, 500 pengő vagyoni elégtételre és háromévi polgári jogvesztésre ítélte. Ezenkívül kötelezte, hogy az ítéletet hirdal útján közölje a nyilvánossággal, valamint, hogy azt függessze ki üzletének kirakáiban.

Az uszorabíróság kivüle 6-6 havi börtönre ítélte Müller Jozsefné csonoplyai és Müller Jozsef kerényi tejkereskedőt.

Csecsemőgyilkosság Gádonon

A csendőrség letartóztatta Heitz Ferencet és vadházastársát Waldmann Juliát, akik másfél hónappal ezelőtt megölték újszülött gyermeküket és annak holttestét Gádonon lévő házuk udvarán elásták.

A csecsemőgyilkosságra úgy jöttek rá,

hogy Waldmann Julia első házasságából származó két fia eldicsékedett, hogy újszülött testvérjüket elásta ájujuk az udvaron.

Heitz és vadházastársa a csendőrségen beismerő vallomást tettek.

Uiguinea, a hatodik világrész

A világtörténelemben először történik, hogy a Délkelet-ázsia és Ausztrália közötti térségben világhatalmak hadseregei és flottái mérköznek egymással. A sötétkék tengert, az örökzöld buja vegetációval borított szigetvilágot modern ágyuk, gépfegyverek hangja veri fel; gránátok robbannak a mesészerű, a szivárvány minden színében csillogó korallzátonyok között és a bombák robbanása után riadtan menekül az őserdő vadja. A világ legnagyobb trópusi szigetét, a sokszor, hatodik világrésznek nevezett Uiguineát, végtelen, szakadatlan őserdőtakaróját sem kímélte meg a legnagyobb világháború. A japán haderő több helyen partraszállott és haditengerészeti egységei a felkelő nap zászlajával hasítják a különben elhagyatott vizeket, ahol csak ritkán tűnik fel egy-egy primitív törékeny pápua prauw.

FEHÉR FOLTOK A TÉRKÉPEN...

A felfedezések történetében ez a hatalmas sziget mostoha szerepet játszott és ját szik ma is. Őszi kiterjedése, áttörhetetlen

őserdeje, ritka és rossz természetű kikötői, a déli partok végtelen mocsáröve, magas hegységei és főleg barátságatlan, vad kannibál lakói okozták, hogy a sziget központi részeinek térképén még mindig ott éktelenkednek a hírhedt »fehér foltok«, a még teljesen ismeretlen területek: kutatók ambíciója és álma. Őriási foltok éktelenkednek a Nassau, Oranje és Csillaghegység részben hóval borított ormain. A legnagyobb folt 300 kilométer hosszú és széles. Ez a volt Német Uiguinea és az angol terület között található. A folt két határára a Hagen és Viktor Emmánuel hegysége ismerik csak; a közöttük elterülő vad hegyvidéket emberi szem még nem kutatta át. A sziget alakja ülő kengeruhoz hasonlít. A legismeretlenebb rész a kengeru erszénye és hátgerince táján van.

ÖRÖKÖS HÓ A TRÓPUSOK ALATT

A XVII. században egy holland hajós, Carstensch, amikor nehézkes, nyikorgó régi vitorlásaival az Aru szigetek és az akkor még alig ismert és »Pápua földnek« nevezett Uiguinea között haladt a mai Mimika mocsaras partjainak közelébe jutott és édesvizet akart meríteni a nagy folyók egyikéből. Bizonyára az Otakva lehetett. A felkelő nap sugaraitól megvilágított távoli hegy séget látott, a hegy csúcsait fehér vakító takaró borította. Ez a fehér a trópusi nap sugarai alatt szikrázó távoli foltos nem volt más mint örökös hó. Annakidején Carstensch hajónaplójának bejegyzését a hájósantázia szüleményének tekintették. De az öreg admirális nem tévedett: tényleg hó fedte az 5000 méternél magasabb csúcsokat. Különös szerencséje volt Carstenschnek: a partoktól a közel 120 kilométer távolságra fekvő hegyláncokat a legkritikább esetben lehet látni, mert ugyszólván mindig sűrű felhőfal takarja el.

Az aránylag partközeli hegységet 1906-ban az angol Wollaston akarta megmászni. Eljutott az örökös hó határáig, de a csúcsokra nem sikerült felkapaszkodnia. Hatalmas meredek sziklafal zárta el útját. A csúcsokat 1937-ben megmászta három holland barátom: Dr. Colyn, Dr. Dozy és Wiesse, a nagy uiguineai expedíció tagjai. Két éven keresztül én is tagja voltam ennek az expedíciónak. A megmászás csak repülőgépek segítségével történt, előzetes alapos felderítés és élelmiszerek ledobása után. A legmagasabb csúcsot, 5015 méter magasságban, elérték és kitűzték rá a holland lobogót.

GAZDASÁGILAG MÉG ÉRINTETLEN TERÜLET

A szigetóriás ismeretlenségéhez bizonyára hozzájárult, hogy a főbb nemzetközi hajóforgalmi vonalakon kívül esik. Ezenkívül egészségtelen a klímája is, amit a saját bőrömmön tapasztaltam. Rossz kikötői vannak a szigetnek. A volt német Uiguinea — most ausztráliai mandátum — területén talált aranyon kívül értékesebb nyersanyagot innen nem kaptak. Az aranyat a Bulolo folyó felsőfolyásán találták ausztráliai kutatók egy évezreddel ezelőtt. Valóban mesés gazdagságu volt, mert egy helyen, az Eddy creek vidékén, egy kisebb vízesés aljából a kavicsból naponta 5000 dollár értékű aranyport mostak. Állítólag annyira összesűrűsödött az aranypor a homokban és kavicsban, hogy azokat sárgára festette. Az Eddy creek aranymezőit már kimerítették. Most a Bulolo folyóban nagy kotrógépekkel mossák az aranyat és repülőgépekkel szállítják Szalamaua kikötőig.

Nem csoda, hogy az őriási sziget gazdaságilag meddő maradt, hiszen a hollandus részen, amely 12-szer nagyobb, mint az anyaország, csupán 230.000 ember él. Ezek között csak 200 az európai. Három nagy olajvállalat, angol, holland és amerikai tőkével 1935-38-ig nagy olajkutató-expedíciót küldött a hollandi részre. Az expedíció talált is olajmezőket, de a közben kitört háború az összes vizsgálatokat és kitermelést már megakadályozta.

Ügynökök,

KIK MAGÁNFELEKET LÁTOGATNAK, MEG-LÉVŐ KOLLEKCIÓJUK MELLETT JÓL KÉ-RESHETNEK, HA LEADJÁK CIMUKET A LAP KIADÓHIVATALÁBAN.

Szines képek

kormányzóhelyettesünk életéből

Vitéz nagybányai Horthy István a katonarepülő és sportember

1926-ban a Kormányzó Ur megengedte, hogy István fia a repülőknél szolgálja le önkéntesi évét. Sőt előmozdította és meg is kívánta, hogy fia a legkorszerűbb fegyvernem nehéz mesteriségét sajátítsa el s ezzel is tegyen bizonyosságot a férfierényekről: bátorságáról, elszántságáról és önzetlenségéről. Nagy jelentősége volt ennek az elhatározásnak akkor, amikor tulajdonképpen még nem is volt magyar légierő s pilótáink csak rejtett alakulatokban működtek.

A repülést abban az időben Szombathelyen kezdték tanulni az önkéntesek és Szegeden ismerkedtek meg a magasabb repülés tudományával. Horthy István is elvégezte ezt a két repülőiskolát. Kormányzó Urunk tudatában volt annak, hogy milyen jövő vár az új fegyvernemre s ezért küldte fiát repülőnek. Elhatározásának emberi nagyságát leginkább az mutatja, hogy kevéssel előbb másik fia, Miklós súlyos sportbalesetnek volt szünetelő hőse, hát legyőzte az apa aggodását s így módon Horthy István hajlamainak és tehetségének engedve valóban megkérdőjelezte azt a „veszélyes életet”, amely korunk legfontosabb történelmét formáló tényezője.

Kitünő repülő és kitünő katona volt. Volt feljebbvalói és bajtársai kivétel nélkül nagyserű, kemény embernek ismerik, aki mindenkor százszázalékosan megállta helyét, sőt néhanapján repülés közben olyan kísérleteket is végzett, amelyek még nem állottak arányban akkori repülőtudásával. Parancsnoka örömmel látta ugyan növendéke bátorságát, de erélyesen meg is nyirbálta tulbuzgóságát. Amikor a kiképzés befejeződött és Horthy István már kész pilóta volt, a Főméltóságú Asszony külön is megköszönte parancsnokának ezt a szigorúságot.

Horthy István azóta is évenként bevonult fegyvergyakorlatra és temperamentumának, bátorságának, hidegvérének megfelelően vadászrepülő lett. Egyébként önkéntesi éve alatt példátlan szorgalommal folytatta műegyetemi tanulmányait és hiánytalanul letette vizsgáit.

A MÁTYÁSFOLDI MÜREPULÉS

Nagy érdeklődést keltett annakidején a „mátyásföldi repülőnap”, amelyen többek között a goriziai olasz repülőezred pilótái is részt vettek 9 géppel és nyaktörő mutatóvanyokkal ejtették ámulatba a lelkes közönséget. Légierőink még ekkor is rejtett alakulat volt s csak fokozatosan kezdett fejlődni. Magyar részről Horthy István is szerepelt a műsoron, műrepülő mutatóvanyokkal. Komoly erőpróba volt ez a kiváló olaszok mellett, nem szólva arról, hogy repülésügyünk jóformán csak ebben az időben kezdett a nyilvánosság előtt szerepelni.

A repülőnapok katonai vezetője felszállás előtt megszabta a magasságot, amelyben Horthy Istvánnak az egyes mozdulatokat és mutatóvanyokat el kellett végeznie. 6—800 méteres magasság szokásos az efféle produkcióknál, mert kisebb magasság veszélyes lehet.

Horthy István felszállt s elvégezte a műrepülés minden technikai feladatát, mégpedig alig 50 méteres magasságban. Kitért belőle az igazi repülő-temperamentum! Szinte gépszerű pontossággal végzett minden mozdulatot, de olyan vakmerően, hogy a szakértőknek égnelek állt a hajuk. A közönség tombolva ünnepelte a kiváló magyar pilótát, aki nehéz körülmények között szerzett dicsőséget a magyar repülésnek, de leglelkesebben a külföldi repülők üdvözölték. Ilyesmit ők is ritkán láttak azelőtt.

„...MINTHA VALAKI CSÓNAKKAL KELNE ÁT AZ ÓCEÁNON...”

Horthy István egy szép napon előállott tervével, hogy kis sportgépen Bombaybe és vissza repül. A sokezer kilométeres repülőút Indiáig még kényelmes utasgépen sem csekélység, kelendő műszerekkel fel nem szerelt kis sportgépen pedig már az első pillanatban vakmerőségnek látszott. Az utiterv szerint naponta átlag 200 kilométeres utat kellett megtennie, leginkább teljesen lakatlan sivatagi területek fölött. A kis sportgépnél egészen apró méretű — dió nagyságu — gömbkompassa volt, ami meglehetősen

gyenge műszer. Egy 10 fokos eltérés a megteendő ut és az átrepült területek hatalmas méretei mellett már 100—150 km-es különbséget jelenthet. Életet, vagy halált a pilóta számára... Itt igazán csak a repülő ösztöne és szerencséje irányíthatja a gépet.

De más nehézségek is tornyosultak a vakmerő terv útjába. Nem volt a gépnek rádióberendezése sem, hiányoztak a bonyolult műszerek, amelyek a komerciális repülést manapság már a vasuti utazással teszik csaknem egyenlő mértékben biztonságossá. Mindehhez járul még az a veszedelem is, hogy a pilóta elfárad. A gépkocsivezetést sem bírják sokan meg szakítás nélkül 3—4 óránál hosszabb ideig, holott az autóvezetés változatos, érdekesebb, mint a repülés, a madártávlatból látott egyhangú és végtelen sivatagok felett. Már pedig Horthy Istvánnak naponta 10 óra hosszat és még tovább kellett egyfolytában a levegőben lennie, 10 teljes óra hosszat, állandó éber figyelemmel a kormányánál ülnie. Egy percnyi kimerültség, aléltóság, vagy motorhiba végzetes balesetet okozhatott volna; hiszen még szerencsés kényszerleszállás esetén is csaknem lehetetlen megtalálni a sivatagban egy kis sportgépet és utasát...

A Kormányzó Ur megkérdezte a légierők akkori parancsnokának véleményét, hogy mit tart az utazásról, annak lehetőségeiről és mit tanácsol. A tapasztalt, magasrangu repülőtest azt válaszolta, hogy a tervezett indiai ut óriási teljesítményt követel embertől és géptől egyaránt. Minden repülő és minden magyar ember büszke lehet rá, ha magyar ember és pedig maga a Kormányzó Ur fia erre a teljesítményre vállalkozik, de a maga részéről olyan veszedelmesnek tartja a vállalkozást, mintha valaki kis csónakon akarna átkelni az Óceánon. Megemlítette a navigációs eszközök hiányát, a pilóta idegrendszerét végsőkig igénybe vevő fáradságot, a repülési korlátozások következtében fennálló sokféle bonyodalmat és azt ajánlotta, hogy inkább más, nagyobb gépen induljon a légi utnak Horthy István.

A Kormányzó Ur egyideig gondolkodott, aztán megmondta döntését: „Ha Pista repülni akar, csak azt mondhatom: Isten veled fiam! Én is ilyen voltam...”

És Horthy István elindult a nagy utra! A Főméltóságú Asszony előtt eltitkolták az utazás veszedelemes körülményeit. Ő úgy tudta, hogy Pista fia a Holland-Keletindia-i repülőjárat utas gépen hagyta el a budapesti repülőteret...

Horthy István a kis Arado-sportgéppel világra szóló pilótadicsőséget szerzett a magyar névnek. És a gyenge kis gömbkompassz ellenére mindenüvé pontosan és kellő időben érkezett. Az ut utolsó szakaszát Isztanbultól Budapestig is percnyi pontossággal tette meg.

Ez csak egyike volt Horthy István repülőélményeinek. Voltak mások is, amelyek nem kerültek nyilvánosságra. A magyar repülők méltán nagyra értékelik Horthy István nagy tudását, pompás repülőkvalitását s szeretik és tisztelik benne a jó repülőbajtársat és a rátermett vezetőt.

A sportember

Horthy István katonai bajtársai, repülőkolégái és sportbarátai sok kedves apró történetet tudnak arról, hogy a kormányzó-helyettes kora gyermekkorától milyen erős akarattal és szívós kitarással igyekezett minél jobb eredményt elérni és a maga erejéből mindenkit tulszárnyalni.

Például, amikor öccsével, a három évvel fiatalabb Miklóssal együtt megtanulták a motorvezetést, kezdetben rendszerint öccse, Miklós volt az ügyesebb. Amikor életében először ültették motorkerékpárra, rövid idő alatt, a pályán megtett második kör után már úgy kezelte a gépet, mintha hosszú idő óta értene a motorkerékpár vezetéséhez. Horthy István többet küzdött a kezdet nehézségeivel, de összeszorított fogakkal tett meg öt, tíz, tizenöt kört is és sem-

miféle nógaásra abba nem hagyta a kísérletezést, amíg tökéletesen meg nem szerezte a veszélyes motorsporthoz annyira szükséges biztonságot és ügyességet.

1922 és 1929 között részt vett az összes fontosabb svábhgyei motorkerékpár-versenyeken, valamint indult számos külföldi versenyen is.

Kitünő versenyző, 5 első díjat és abszolút győzelmet nyert. Ezek között első díjat nyert a MAC futárversenyében, valamint első díjat és abszolút győzelmet a KMAC tura-versenyén.

1926—27-ben pilótakiképzésben részesül és leteszi a hivatalos pilótavizsgát.

Mint repülő, számos szencziós teljesítményt végzett. Így 1939 tavaszán, amikor az angol Aero-Club a Budapest—London és vissza vonalon versenyt rendezett, őt gép közül Horthy Istváné volt az egyetlen, amely leszállás nélkül repülte be a Budapest—London vonalat és vissza, annak ellenére, hogy rendkívül kedvezőtlen légköri viszonyok uralkodtak.

1939 nyarán, amikor az Állami Vas- Acél- és Gépgyárak vezérigazgató helyettese volt, gyára megbízásából, egy fontos üzleti tárgyalás céljából 100 lóerős kis sportgépen Bombayba és vissza utazott.

VADÁSZUTON AFRIKÁBAN

Rendszeresen viv, szik és vadászik.

1928 és 29 között egy fél évig nagybátyjának Horthy Jenőnek, a híres vadásznak és Wittenberger Kálmánnak társaságában Kelet- és Középfrikában ment vadászatra. Kenyában, Ugandában és a belga Kongóban nagy vadra (elefánt, orszarvu, bivaly, stb.) vadászott. Számos elefántot, orszarvut és bivalyt ejtett el és pompás vadásztrofeákat hozott haza. Ezekről a nagy vadászatokról mozgóképfelvételek is készített az ősvadonban s azokat a magyar filmhíradó rendes műsorában is vetítette.

Minden sportágzatban lebirhatatlan szívóssággal küzdött le a nehézségeket és ért el kiváló eredményeket. Amikor első ízben volt vadászat, bizony nem mutatkozott jó puskásnak. Lövöldözött a vadra, de alig talált és némán tűrte a balsikert.

A következő alkalommal ismét vadászatot vett részt, csaknem ugyanabban a társaságban. Az első hajtás nagy meglepetést hozott: a társaság legjobb vadásza Horthy István volt. Könnyedén, teljes biztonsággal ejtette el a vadat. Vadásztársai csodálkozva kérdezték, mi lelke őt, aki rövid idővel ezelőtt még elég gyenge puskás volt, hogy most egyszerre a legbiztosabb lövész lett. Erre kiderült, hogy az első balsiker nem kedvetlenítette el. Az első vadászat óta rendszeresen kijárt a Margitszigetre, ahol mozgó célpontokon (ugyannevezett agyaggalambokon) gyakorlatozott: amíg teljesen el nem sajátította a Nimródok tudományát.

Hogy Horthy István igazán elsőrendű és hidegvérű vadász, azt pompásan bebizonyította afrikai expedíciós útján, ahol nagy vadakat ejtett el veszélyes körülmények között. Aki olvasott afrikai utleírásokat, tudja, hogy a nagyvadak elejtéséhez mekkora hidegvérre és milyen nyugodt kézre van szükség. Hiszen egyetlen elhibázott lövés már végzetessé válhat a vadász szempontjából.

Horthy István hidegvérének nehéz helyzetekben sokszor adta tanujelét. Amikor Afrikában járt nagybátyjával, Horthy Jenővel, a világhírű vadással, sátorban táboroztak. Egy ízben Horthy István éppen a sátorból készült kilépni, de észrevette, hogy közvetlen közelében egy rendkívül mérges kígyó settenkedik feléje. Olyan volt a helyzet, hogy ha egyetlen hanggal, egyetlen mozdulattal elárulja jelenlétét, elveszett volna. Mozdulatlanul, hosszú ideig türelmesen várt, amíg nagybátyja fegyvert kerített elő, és agyonlőtte a veszélyes állatot.

LOVAS-POLO

1927-től foglalkozik a lovas-poló sporttal. Itt is kitünő versenyzőnek bizonyult, számos hazai és nemzetközi versenyt nyert.

Mint a magyar válogatott polócsapat tagja és mint a Magyar Poló Club csapatának tagja is számos országos bajnokságban győzött.

1939-től elnöke a Magyar Poló Clubnak s ebben a tisztségben a magyar lótenyésztés fejlesztése és a lovas-sportok előmozdítása érdekében rendkívül áldásos tevékenységet fejtett ki. Elnöksége alatt a Magyar Poló Club átalakult és erősödött.

AMERIKA MA

Pearl Harbour óta nem tesznek az angolokra kelemetlen megjegyzéseket — Még Mr. Hearst is angolbarát lett — Selyemharisnya és ajakruzs a legujabb amerikai ritkaság

Newyork, 1942. február.

Valóban, egészen sajátos, ahogyan Amerikában az angolellesnek hirtelen egyik napról a másikra elmúltak. Pedig joggal feltételezhetné mindenki, hogy éppen most nagyon is alkalmas a talaj ilyen természetű kifakadásokra. Elvégtére az angoloknak nem áll valami jól a szénájuk Libiában vagy például Burmában, hogy Holland-Indiáról ne is beszéljünk. Amerika ennek ellenére megcsendesedett, az angolok ezzel szemben annál hangosabban bírálgatják balsikereiket. Valószínűleg úgy áll a helyzet, amint azt William Randolph Hearst (egyébként egy új, angolbarátá lett Mr. Hearst) kommentálja: „Amerikát tulságosan megviselték a legutóbbi események, még mindig ezeknek a hatásai alatt áll. Hiába, Amerika még nem szokta meg az aktív lőháborút, — szerencse — tette hozzá csodálattal telt hangon — hogy a nagy tapasztalatokkal rendelkező és sokkal demokratikusabb gondolkodású briteknek nincsenek ehhez hasonló komplexeik.” R. Thompson, a newyorki „Daily Express” angol munkatársa ellenben azon a véleményen van, hogy Amerika csupán csak azért helyezkedett erre az új, mondjuk „csendesebb” álláspontra, mert a sors arra kényszeríti, hogy Angliával együtt végigjátssza („to play the game”) ezt a játékot. Egészen természetes, hogy az Egyesült Államoknak annyival is inkább nehezebb esik most lemondania Angliával szemben gyakorolt kritikájáról, mert ez a hosszú évek során éppen úgy Amerika nemzeti társasjátéka lett, mint ahogyan London mindennapi humorához tartozott, fölényes angol-modorban vicceket gyártani a gumit rágó, dollárjait és gangsztereit rajongó yunkeről. Amerika mai hangulatából arra kell következtetni, hogy az USA-ban tisztában vannak a Nagybritanniával életre-halálra kötött szövetség jelentőségével és a becsületes játék érdekében megkísérik, hogy legalább a fele utig elmenjenek szövetségessel szemben.

AMERIKA SÉRTVE ÉRZI MAGÁT

Rendkívül kellemetlen hatást keltett az Egyesült Államokban annak az alsóházi képviselőnek a beszéde, aki tajtékzó dühvel beszélt a Parlamentben a jelenlegi megbecstelenítő és lealacsonyító helyzetről, amely brit alattvalókat amerikai tábornok parancsnoksága alá kényszerít. Azt a lehetőséget pedig, hogy Washington legyen a világ fővárosa, teljében elképzelhetetlennek és „shockingnak” találta. Nem minden él nélkül mondták erre az Egyesült Államokban, hogy érdekes, de egyetlen amerikai katonára sem panaszkodott ezidáig még azért, mert Wavell tábornok parancsnoksága alatt kell harcolnia. Az ilyen és ehhez hasonló beszédek sértik Amerikai polgárait. És ha ezeknek az alsóházi felszólalásoknak nem változik hamarosan meg a hangneme, a következő alkalommal már egyéb is történik majd, mint pusztán megsértődés. Végzetes hiba volna azt hinni, hogy azért, mert az angolelles megjegyzések csendesedtek, most már minden yankee, Anglia iránti forró szerelméről fog hitet tenni. Sőt ellenkezőleg, napról-napra több körülmény vall arra, hogy Anglia régi ellenségei még nem haltak ki. A „Chicago Tribune” például nyilvánvalóan Anglia elleni éles támadásainak beszüntetésére irányuló igyekezetében, ha ugyan meg lehetesen rejtett formában is, kimondottan csipős hangokat kezd pengetni Nagybritannia fölényes fiaival szemben. Néhány nappal ezelőtt pedig egy a régebbi időkben angolelles magatartásáról közismert híres napilap esett vissza féltreérthetetlenül egykori hangnemébe. A kelemetlen esemény természetesen azzal a ment séggel tette jöv, hogy magától értetődőleg sajátlatos, véletlen tévedés történt.

HOLLYWOOD, CHICAGO ÉS NEW YORK MA JÓZAN VÁROSOK

Amerikával kapcsolatban a legtöbb ember még ma is egészen fordított véleményen van. Mindazoknak az örültségnek, amelyek a harmincas évek körül Csikágóban, Newyorkban vagy Hollywoodban egyaránt napirenden vol-

tak, ma már nyomuk sincs. Az USA-ból ezekben a napokban valóban komoly és józan ország lett, amely lassan végre ráeszmél arra, hogy a háború milyen hatalmas feladat elé állította. Sajnos nagyon sokan vannak azok, akik már az esetleges vereségtől való félelmükben elvesztették fejüket. Egy újság ebben a tekintetben már annyira ment, hogy az utóbbi napokban egyik vezércikkét óriási fejcímekkel a következő mottó alatt hozta nyilvánosságra: „Ma csak igyatok, holnap úgyis meg kell halnunk.” Lehet, hogy a mulatóhelyek és éjszakai klubok hallatlan fellendülésnek okát éppen ebben a gondolkodásmódban kell keresni. Általánosságban azonban az amerikai polgár mégsem tulságosan pesszimista.

Newyork ma nagyon sajátos képet nyújt, különösen azok számára, akik régebről már ismerik a várost. A Broadway hatalmas fényreklámjai ugyan még teljes fényükben ragyognak és a városi tanács legujabb rendelete értelmében egyelőre csak minden második ucai lámpát sötétítenek el, ennek ellenére Newyork már este 11 órakor olyan üres és elhagyott akárcsak London. Newyork abban a határozott meggyőződésben él, hogy ma vagy holnap éjszakai légitámadásban lesz része. A csendesóceáni háborúról olyan sokat beszélnek, hogy egy washingtoni újság arról kezdett panaszkodni, hogy Amerika a japánok miatt már Hitler létezéséről is majdnem teljesen megfeledkezett és csak a közelmúltban lezajlott tengeralattjárópánik tudta ezt a kimondhatatlanul fontos tényezőt a yankeek emlékezetébe ismét visszaidézni. A szó szoros értelmében nevetségesen hat a fényesen kivilágított mozik előtt szolgálatot teljesítő légvédelmi biztos és a lakások ablakain lógó sűrű fekete elsötétítőfüggöny, mely mögött ezer és ezer gyertyafényben ragyog az ucca. Mindazonáltal megnyugtatóan hat az a körülmény, hogy Newyork minden lehetőséggel számol és hogy a szórakozások és örömei egykori világközpontja a keserűen komoly és józan város lett.

A NŐKKEL EGYELŐRE BAJ VAN

Amerika ma sem tesz még olyan benyomást, mintha a nők elegendő mértékben kiven-

nék részüket hazájuk sorsában. Kétségtelen ugyan, hogy már idáig 500.000 nő tölt be háborusfontosságú állást, ez a szám azonban semmiképpen sem áll arányban az adott lehetőségekkel. A kormány abban reménykedik, hogy a repülőgépgyárak munkásainak legalább egy harmadát idővel nőkkel pótolhatja. Sajnos, az amerikai nők egyáltalán nem nagy lelkesedéssel vettek tudomást erről az új kényszerhelyzetről.

A Fifth Avenue, ahol az előkelő hölgyek most talán kissé idegesebb hangulatban végzik bevásárlásaikat, éppen úgy mint azelőtt, ma is valóságos megelevenedett divatlap. Sokat beszélnek egy nőkből álló mezőgazdasági munkáshadsereg felállításáról hogy ezzel a hiányzó mezőgazdasági munkaerőket valamiképpen pótolni tudják, ami annál fontosabb volna, mert hiszen Amerika ma a fél világ kenyereskosara. Szó van még további női hadtestek megalakításáról is, amelyek a légihaderővel és haditengerészettel működneek együtt. Egyelőre azonban még semmilyen szolgálati kényszer sem áll fönn számára.

AMERIKÁNAK MEG KELL TANULNIA A HALLGATÁST

Miután éppen asszonyokról volt szó, itt említem meg, hogy most már lassacskán ők is érezni kezdik a háború nyomában járó nehézségeket. A selyemharisnya már ma is a ritkaságok közé tartozik. A kozmetikai cikkek rekord árakat értek el és napról-napra még drágábbak lesznek. Élelmiszernehézségekkel nem számolnak Amerikában, bár tisztában vannak azzal, hogy minden negyedik brit polgár ellátásának súlyos feladata rájuk hárul. A leg súlyosabb teher azonban, amely ezekben a sorsdöntő időkben Amerika polgáira ránehezedik, valószínűleg az a körülmény, hogy hallgatniuk kell. Amerikában mindenki mindig kimondotta azt, ami éppen eszébe jutott, és nyomban tovább adta azt, amit hallott. A szabotázsoktól és ennek következményeitől való félelem azonban lakatot tett Amerika szájára. És ez az, ami az amerikai polgárnak legjobban fáj. Abban az országban, ahol azelőtt, akár szóval, akár nyomtatásban mindent meg lehetett mondani, ahol a szó szabadságát maga a törvény védelmezte a legjobban, most a legszigorubb cenzura uralkodik. Egyetmást, ami egész bizonyosan semmi körülmények között sem veszélyeztetné az Egyesült Államok „biztonságát” én is tudnék még ezekhez a sorokhoz fűzni, a cenzor azonban rettentően szigorú; annyira szigorú, hogy magam is jobbnak látom, ha mindezekről hallgatom.

Paddy Holmes

A Duna Európa legnagyobb viziútja

A Duna szerepe az új európai gazdasági nagytérségben

Irla: Dr Werner Teubert miniszteri tanácsos

Mihelyt az európai országok iparukat és mezőgazdaságukat olyan mértékben összehangolták, hogy a tengerentúli behozataltól függetlenebbek lesznek, Európán belül az iparállamok és a mezőgazdasági fölöslegekkel rendelkező országok között — tehát a Német Birodalom és Délkelet-Európa között — élénk árucseréforralom fog megindulni. Ennek következtében a dunai hajózás, mely eddig a Német Birodalom és a dunai államok forgalmának lebonyolításában a vasuti szállítással és a tengeri hajózással körülbelül egyenlő szerepet töltött be, sokkal nagyobb jelentőségre tesz szert.

Ha a Duna németországi szakasza a belvízi hajózásnak a vasutal vívott versenyében a többi német viziutaknál nagyobb sikereket könyvelhetett el, ezt elsősorban annak köszönhetette, hogy a Duna medencéjében — például a gabona- és ásványolajszállításban — igen nagy távolságok megtételére és több országhatár átlépésére volt szükség. E két kedvező körülménnyel ellentétben azonban más viziutakkal szemben nagy hátrányt jelentett, hogy a Duna hajózható állapotban való tartása sok kívánnivalót hagyott hátra — elég például csak a Vaskapun való átkelés nehézségeire rámutatni — és hogy sok dunai-kikötő átrakodóberendezései nem voltak elég teljesítőképese. Mivel ezenkívül a mögöttes országrészekkel való összeköttetés sem volt mindig kielégítő, a hajózási fuvarváltételek pedig nem voltak elég jövedelme-

zőek, 1929-ben, a konzunkturális idők csúcspontján a dunai forgalom csupán alig hét millió tonnára, azaz az Odera forgalmának egy negyedére rugott, sőt a Rajna német részén lebonyolódó forgalom tized részét sem tette ki. Míg a Rajna Emmerich-nél 54 millió tonna forgalmat könyvelhetett el, a dunai forgalom egy szakaszon sem érte el még a négy millió tonnát sem.

Ausztriának a Birodalomhoz való csatolása folytán és a következő háborús években a dunai hajózással erős javulás következett be, mivel a dunai államok szorosabb gazdasági együttműködésbe szövetkeztek és ezenkívül a régebbi tengeri forgalomnak egy része is a Dunára toltódott át. A kérdés most már csak az, hogy ez a megnövekedett forgalom a háború után fog-e, és milyen mértékben fog tovább növekedni. Ez a növekedés egyrészt attól függ, hogy a dunai hajózással résztvevő államok kölcsönös árucseréjüket milyen mértékben fogják fokozni, de másrészt attól is, hogy milyen intézkedéseket fognak foganatosítani ennek az árucserének a dunai hajózással való lebonyolítására.

Duna-Tisza csatorna

Ebből a szempontból mindenelőtt az Odera—Duna-csatornát kell megemlíteni, de a Majna—Duna-csatorna is lényegesen fogja a dunai hajózással természetes üzleti terét növelni. A tervezett Duna—Tisza-csatorna és a bukaresti csá-

orna-ág hasonlóképpen új területet nyit majd meg a Duna számára. A dunai kikötők kiépítése, melyre nemcsak a Birodalom (Bécs, Linz, Krems), hanem a többi dunai államok is megteremtették már az előkészületeket, és az átrakodó berendezések kibővítése a vasuton és gépkocsin történő csatlakozó forgalom technikai lehetőségeinek megjavításával karöltve nemkülönben erőteljes fellendülést ígér. Mindezekhez járul majd még a kevésbé hajózható szakaszok akadályainak eltávolítása, ami a hajózás olcsóbbá tételével fogja a dunai forgalmat növelni.

Az említett technikai tervek és a dunai hajópark tervezett kibővítése nagyrészt a következő évtized folyamán kerülnek megvalósításra. Ezzel kapcsolatban a dunai forgalomban részes államok az európai nagytér gazdasági kialakításához szükséges lépéseket is megteszik majd, aminek természetesen árucseréjük növekedéséhez kell vezetnie. Az alsó dunai államok mezőgazdaságuk intenzívebbé tételével, valamint ipar- és takarmánynövénytermelésük kiterjesztésével saját életszínvonaluk egyidejű emelése mellett mezőgazdasági terményekből, főképpen pedig gabonából bő kiviteli felesleggel rendelkeznek majd a dunai szállítások fokozására. Románia ásványolaja is az eddigénél nagyobb mértékben kerül Németországba és a feltárássra váró bányák termékei is jelentős hányadát fogják kitenni a Duna felsőfolyása felé irányuló forgalomnak, ellentétben irányban az Ausztriában, különösen Linz környékén létesítendő ipartelepeknek lesz nagy szerepük. Az Odera—Duna- és a Majna—Duna-csatornákkal a dunai víziutálózatba csatolt iparvidékekkel együtt ezek az ipartelepek a dunai államokat tervbevetett iparosításuk támogatására vassal, acéllal és gépekkel fogják ellátni, de a Dunán lefelé szállított műtrágya és koks is fontos tételei lesznek a dunai hajózás statisztikájának.

A már kidolgozott tervek szerint a Duna ausztriai szakaszán egy évtizeden belül 15 millió tonnás forgalommal lehet számolni. Ennek nagyrésze a Majna vagy Odera felé fog irányulni. Béctől felfelé az 1938. évi adatokhoz viszonyítva, főképpen a szén- és szénhidrogén-tervezésben, a forgalom előreláthatólag mintegy nyolcszorosára emelkedik majd, Bécs és Pozsony között pedig körülbelül az ötszörösére. A Duna összforgalma — ismét annak a figyelembevételével, hogy a Dunán és a vasúton kívül a Gibraltáron át vezető tengeri utat is részesedhet a szállításokban —, egy évtizeden belül valószínűleg el fogja érni a husz millió tonnát, vagyis az 1929 évi forgalom háromszorosát. A forgalom ilyen arányu emelkedésével, talán a felsősziellizai szén- és szénhidrogén-tervezés Odera és Vistula kivételével — más víziutakon nem lehet számolni.

A nagy térgazdálkodás lehetőségeitől megintasulva sokan még nagyobb szerepet szántak a Dunának, sőt voltak, akik reményeikben a Rajnával is versenyre akartak szállni. A következő megfontolások alapján azonban, ezeket a várakozásokat erősen túlzottnak kell minősíteni. A szén- és ércszállítások, melyek egyébként víziutakon a forgalom zömét fogják alkotni, a Dunán csak jóval kisebb szerephez juthatnak. Ugyanez áll a kőre és fára is. Minthogy számítani lehet arra, hogy az alsódunai államok rendkívül alacsony életszínvonalára és ezzel belső fogyasztásra is lényegesen mértékben emelkedni fog, a mezőgazdasági kivitel csak korlátozott lehet, annál is inkább, mivel ezekben a nagy szaporasági országokban a népesség számának további erős növekedésével kell számolni. Ez egyben előbb utóbb az illető országok saját iparjának kifejlését is elkerülhetetlenné teszi majd, így hogy Délkelet-Európa Németország ipari termékeinek egy részét minden bizonnyal hosszabb időre nélkülözni tudja.

A forgalomnak ennek ellenére is biztosra vehető növekedése egyébként sem csupán a dunai hajózást fogja gazdagítani, mert a vasúti s forgalmának növelésére törekszik. Ugyanez áll a tengeri hajózásra is, mely a dunai államok számos tengeri kikötőjében jelentékeny támogatásra talál. Az sem lehetetlen, hogy Németország a háború után a belvízi hajózással szemben esetleg a tengeri hajózást fogja előnyben részesíteni. Ebből a szempontból sokat nyom a látban, hogy a Gibraltáron át vezető tengeri utat sok vonatkozásban olcsóbb marad, mint a dunai utat, és hogy például a Romániából Nürnbergbe irányított gabona és ásványolaj az utat tengeren — Rotterdamon keresztül — aligha tenne meg drágábbal, mint a Dunán felfelé von-

Olyan időkben, amikor Németország a tengeri utat Délkelet-Európával való árucseréjének lebonyolítására nem veheti igénybe, sőt amikor a Fekete-tengeren át érkező áruk szállításában is a Dunára van utalva, a dunai hajóút forgalma természetesen lényegesen nagyobb is lehet. Am itt is felmerülhet az a kérdés, hogy

a tervben szereplő Keleti-tenger—Fekete-tenger összeköttetés megvalósítása mennyire érintené a dunai forgalmat. Kétségtelennek látszik, hogy ez a víziút a Dunát nagymértékben tehermentesítené, azonban a feltételezett évi 20 millió tonnás dunai forgalmat minden valószínűség szerint így is biztosítani lehetne. (MN)

Szappan helyettesítése

Szélteben elterjedt jó habzású és mosó hatású növényi anyagok a „szaponinok”. Már igen rég oldataik is erősen habzanak. Egy liter víz már 1 gram szaponintól is éppúgy habzik, mint a szappanos víz. Hazánkban két növény is honos, amelynek szaponin tartalmu gyökerét fel lehet használni mosásra. Az egyik az ugynevezett buglyos dercefü, vagy fátyolvirág. Ez az Alföld homokvidékein vadon terem. Gyökere „fehér, vagy szappangyökér” elnevezéssel kerül forgalomba s a világháború alatt népszerűvé vált. Ahol fátyolvirág vadon nem nő, ott célszerű természetesen is foglalkozni. A másik szappanpótló növény a tajtékzó szappanfű, amely a nedvesebb homoktalajokat szereti s gyökere „vörös magyar szappangyökér” néven ismeretes. Mind a kettőféle szappangyökert gyapjumo-

annál több szaponin van benne.

Még a vadgesztenye lehulló, éretlen termése is felhasználható ruhatisztításhoz, mert 8—10 százalék szaponin van benne. Ha a vadgesztenyét megszáritjuk s porrá törjük, a nyert daraszertü por kevés finom homokkal vagy szitált fűrészporral keverve, jól bevált kézmosópor.

Sötét ruhák mosásához lehet használni borostyánlevelet is. Ekkor a felapritott leveleket (500 gram), kevés szódát (20 gram) tartalmazó vízzel többször kifőzzük, a főzeteket egyesítjük és 5 literre feltöltjük vízzel. Ezt az anyagot azonban használat után öntsük el, mert ember és állat számára ártalmas. Színérzékeny fehérnemű áztatásához és mosásához fahamuoldatot is lehet használni. Ezt úgy készítjük, hogy tiszta fahamut összegyűjtve, forró vízzel leöntjük, és gyakori kevergetés közben tizenkét óráig állni hagyjuk, majd a folyadék tisztáját ruhán át-szűrjük.

Harc az aranyért

Holnap új regény közlését kezdi meg a Délvidék

A Holnap új regény közlését kezdi meg a Délvidék. A regény címe: A rejtélyes talizmán. Messzi, Alaszkában, a Yukon folyó kanyarában játszódik le ez a regény. Hőseit egy fűti, egy célért küzdenek, az aranyért. Harcok, elkeseredett küzdelmek robbannak ki nap-nap után.

Az arany rejtékhelyét csak egy asszony tudja! Egy indiánasszony, de nem akarja sohasem elárulni, mert azt hiszi, hogy az szerencsétlenséget hoz. Még fia-

nak sem mondja el nagy titkát.

A sok ádáz küzdelem, sok csata között kivirágzik a szerelem is. A hideg, dermedt alaszakai éjszakák, a sok csalódás, szenvedés, igazságtalanság és félreértés után a regény boldog házassággal végződik.

»A rejtélyes talizmán« című regényünk, amely holnapi számunkban indul, minden bizonnyal elejétől végéig leköti olvasóink figyelmét.

Ukrajnában megindul a gyár

(A m. kir. honvéd haditudósító század közlése)

Két hónap óta őrzi az n-ik honvédszázalaj egyik különítménye a Kiev környéki község cukorgyárát.

A katonai közigazgatás szerveinek unszolására s azok segítségével szorgalmas ukrán munkások sűrögtek-forogtak, kopácsoltak éjjelnappal, hogy a Sztalin parancsára megromgált gyárat ismét üzembe helyezték. Az egykori kolhosok népe pedig heteken át szekerezte a gyárhoz a cukorrépat.

Görögkeleti karácsony napján a reggeli, déli és esti rövid „fújás” helyzett tiz percnyi hosszuaikat kurjantott a közeli erdő felé a gyár mélyhangu sipja, melyre a dombok visszhangja is hosszabban felelt.

— Ez azt jelenti — magyarázta az egyik ukrán — hogy holnap meg fog indulni a gyár és készül a friss cukor. Felszabadítóink elhullott piros véreért fehér arannyal: cukorral akarunk megfizetni. Különbösen sohasem tudjuk hálánkat leróni, amiért rabbilincseinket lepattantották. Több mint két évtized óta még a sóhajtásunknak sem volt szabad az ég felé szállni!...

A gyár igazgatója meghívott bennünket a cukorgyár megnyitására. Persze elmentünk.

Amikor a gyár belsejébe beléptünk, ott szorongott már az egész környék apraja-nagyja. Az első emeleten egy leterített asztalra kenyeret és sötét helyezett, előtte a görögkeleti pap öltözködött ékes ruhába. Az asztal felett villanyégők koszorujában egy ikon függött, az asztal közepén egy árva viaszgyertya pislákol.

A nagy gépek álltak, csak a kisebbek közül duruzsolt halkán egy vagy kettő.

A komor gyár most Isten házává szelidült. A földszint volt a templom hajója, ahol a falu népének legnagyobb része helyezkedett el, az első emelet a szentély, hol az Ur asztala állott, a felsőbb emelet pedig kórusa lettek. Mindenünnen áhitattal nézték a pap szertartáshoz való készülődését. A nagy kazánok sora úgy állt a háttérben, mint valami furcsa, elnémult

orgona.

Sohasem láttunk még ilyen istentiszteletet! Amikor a pap éneke felhangzott, felzokogott a huszonnégy nehéz szovjet-esztendő elfojtott sírása a férfi- és asszony-ajkakon, de a magyar katona-szemek sem maradtak szárazon. A pap énekére szépen betanított énekkar feleletett. Mint megtudtuk, az öregek pihenő közben szorgalmasan tanították ezeket a templomi énekekre a fiatalokat, mert hiszen ezek nem tanulhattak ilyesmit. Biztonság kedvéért a szomszéd falu énektudó vénjeit is elhozták ide tehergépkocsin, hogy a szertartás teljesen simán folyjék.

A fiatalok és a gyermekek meghatottan hallgatták az öregek énekét, mert hiszen éreznük kellett a bünt büntető és az elnyomottaknak szabadulást hozó Isten közelségét.

Az istentisztelet végén a pap, balkezeben a feszülettel, jobbkezeben szalmakötegből készült szenteltvíz-hintővel elindult, hogy a gyárat megszentelje. Mindenki tolongott, hogy fejére cseppenjen a szentelt víz harmata, mert huszonnégy év Isten-szomjusága kinozta a jelenlévők lelkét. A fiatalok és az öregek átszellemült arccal mohón csókolgatták a pap kezében a feszületet.

A mise végén beszédet mondott a lelkész. Kérte az Uristent, hogy segítse diadalra a szövetségeseik fegyvereit, mert ők az istentelenség ellen viselik a háborút.

Vége volt a szent pillanatnak. A tömeg lassan oszlott szét.

Most egy hosszú sikoltott örömeben a gyár sáppja s forogni kezdtek a nagy gépek kerekei, a futószalagok szorgalmasan hordták a répaszeleteket. Zugott, zengett az egész épület. Megindult a gyár. De a nagy zajban is megérttem, amint egyik munkás így szólt a másikhoz:

— Minden évben emberáldozatot követelt a gyár. Ezután nem lesz több halottunk, mert felszentelték a gépeket és a falak között itt van Isten lelke.

HIREK

«000»

Ügyeletes városi orvos: Dr. Kontsek Ferenc Szentteleky Kornél utca 12. Tel. 331. Az ügyeleti szolgálat vasárnap 14 órakor kezdődik és tart a következő vasárnap 14 óráig.

OTI ügyeletes orvosa: Dr. Kováts Boldizsár, Széchenyi krt. 3.

Ügyeletes gyógyszerár: Arany oroszlán, Szt. Háromság tér.

A bunyevácok küldöttsége Deák képviselőnél A zombori Bunyevác Népkör küldöttsége, Sztolsics Stipo vezetésével tisztelő látogatást tett dr. Deák Imre országgyűlési képviselőnél. A küldöttség dr. Deáknak szerencsekívánatait fejezte ki.

Mozielőadás a zombori Bölcsőde avára. Az egyesült Női Tabor a közeljövőben bölcsőlet állít fel Zomborban. A bölcsőde felállításának költségeit társadalmi úton igyekezik biztosítani az Egyesült Női Tabor. Az Arena mozi dícséretes kezdeménnyel szerda délután 6 órai előadásának jövedelmét a nemes célra ajánlotta fel.

Sulyosbodott az Aostai herceg állapota. Nairobiól jelentik, hogy az angol fogságban lévő Aostai herceg, olasz parancsnok állapotja sulyosbodott.

Gömbös Gyula utca 4 szám alatt, a mai napon a sorozás alatt elveszett egy fekete bőrtárcsa S. I. monogrammal. A tárcsában Szántó L. egyetemi hallgató iratai voltak. Becsületet megtaláló illő jutalom ellenében adja le kiadóhivatalunkban.

A Maros kilépett a medréből. Makóról jelentik, hogy a Maros vizállása kedden 430 centiméterre emelkedett. A folyó kilépett a medréből és elföntötte az árterületet.

Kilenc halálos ítélet Szófiában. Szófiából jelentik: A hadbírság most ítélkezett a szófia postaigazgatóság 33 alkalmazottja felett, akiket kommunista összeesküvéssel és hazaárulással vádoltak. Kilenc vadlótta halálra ítélték, tizenegyen 12 évi fegyházbüntetést kaptak, míg 10 vádlottat felemmenttek.

Öngyilkosságot követelt el egy újvidéki tisztviselő. Budapestről jelentik: Horváth Rozália 18 éves újvidéki tisztviselő kedden délelőtt 11 órakor kimerült a dohányutcai New York szálló emeleti ablakán és holtan terült el a kövezeten. Tettének oka ismeretlen.

Magyarország kormányzóhelyettesének címképevel jelent meg a Magyar Föld legújabb száma. A magyar falu képes hetilepja a szőlő okszerű trágyázásáról, a szarvasmarhák körmének ápolásáról, a hókártételéről, a baromfibetegségek megelőzéséről stb. közöl szakcikkeket. A vas megyei gazdáknak a tavaszi tenyészállatkiállításra készülődéséről és a baranyai gazdák vándorgyűléséről számol be írásban és képből. Elbeszélést, verset, a távolkeleti háború színterének térképét, kisgazdák cikkeit, piaci és vásári árat, rendeleteket és sok más hasznos, érdekes cikket és képet találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII. Erzsébet-körút 7.

Halálra égette a petróleum Soroksárról jelentik: Andrásik Árpád nyolchónapos fiú pénteken este szüleinek Nagy Sándor utca 12. számában levő lakásán a petróleumlámpát magára rántotta. Olyan sulyosan megégett, hogy belehalt sérüléseibe. A szülők ellen megindult a vizsgálat.

Németországban a világ legértékesebb bélyegére bukkantak. Hannoverben egy véletlen folytán a világ egyik legértékesebb bélyegfajtájára bukkantak. Egy chilai fél 10. centavos bélyegéről van szó, mely Columbus Kistófi mellképét ábrázolja. Chilében 1854 körül egy ideig hiány volt 5 centavos bélyegekből és ezért 1851 október 21-én a posta elrendelte a 10 centavos bélyegek felezését. Ezelőtt csak 4 példány maradt fenn, merőleges, vízintes és jobboldali ferde felezésben. A bélyeg egy baloldali felezést mutat, mely eddig csak egy példányban fordul elő az egész világon. (MNK)

ÉLJEN

47 alkalommal és örökítse meg hangját gramafonlemezen

Zwirschitz Károly

villamossági

vállalata

5 perc alatt

elkészíti a viaszlemez amely örökös emlék maradt

Uj német ásatások Görögországban. A görög kultuszminiszter engedélyével a német Régiségkutató Intézet ásatásokat kezdett Magulesben. Larissában és Középgörögországban. Az ásatásokat a berlini Reinert professzor vezeti. (MNK)

Német könyvkiállítás Brüsszelben. A német-flamand kulturkapcsolatok kimélyítésének egyik kimagasló eseménye a brüsszeli szépművészeti palotában megnyitandó nagy német könyvkiállítás. Nyolc hatalmas teremben, több mint 3000 könyv kerül bemutatásra. A könyvek a tudomány minden ágából, a klasszikusoktól a szórakoztató olvasmányokig, képviselve vannak ezen a kiállításon. Hatalmas teret foglalnak el azok a művek, amelyek a nemzetiszocializmus történetét ismertetik. Ugyiszintén bemutatásra kerülnek a Németországban nagy közkedveltségnek örvendő flamand íróknak német fordításban megjelent munkái. A kiállítás megnyitásán a német és flamand szellemi élet vezető személyein kívül a flamand írók is nagy számban megjelennek. (MNK)

A női betegségek gyógykezelésében a régbelvi természetes „Ferenc József” keserűvizet gyakran alkalmazzák, mert reggel éhgyomorral egy pohárral könnyen bevehető, rendkívül enyhén hashajtó, hatása pedig gyorsan és minden kellemetlenség nélkül biztosan jelentkezik. Kérdezze meg orvosát.

Meghalt a világ legöregebb muzsikusa Rómából jelentik: Rómában 104 éves korában meghalt Domício Laurini, a világ legidősebb zenésze. Laurini szárnykürtös volt és a fuvóhangszerek tanítómestere. A múlt évszázad második felében tagja volt valamennyi nagy olasz zenekarnak, amelyek az olasz muzsikának utat törtek a világ minden részében.

Isztambulban elpusztított a tüzvész egy egyetemi épületet. Isztambulból jelentik: A Bajazit városnegyedben nagy tüzvész pusztította az egyetem bölcsészkar-i épületét is. A régi faépület nagy műértéket képviselt falait régi nagyértékű képek díszítették.

Az Apatini Sport Egylet új vezetősége. Apatinból jelentik: Az Apatini Sport Egylet most megtartott közgyűlésén a következő új vezetőséget választotta: Elnök Szeidel József, alelnökök: Schlachter Adam, Ehmann József, Will József és Krómer József, intéző: Krómer József I. titkár Berlekovich Sándor, pénztáros: Bodor Nándor, Ellenőr: Szabó Ferenc, szertáros Varga Ferenc, felügyelőbizottság: Paucs Károly, Szavadill Gyula, Dienes Pál, póttagok: Rohacs Antal és Nagy István, jegyző: Zsón Gyula, orvos dr. Stelli Odón, ügyész dr. Schenfer Ferenc, választmányi tagok: Pechter Péter, Vörös István, Mész István, Szarvas Adám, Krizmanich József, Vácsi István, Hoffmann József, Jurca János, Jurca Pál, Burka Pál, Wilbert János, Heschl Ferenc és Szabácsy Lajos.

Erdekes apróságok

Alabama államban szabad ugyan szeszesített árulni, de azt hirdetni nem szabad és a bolt végéren sem szabad kitüntetni, hogy ott szeszes italt mérnek. Erre a kocsmárosok italt tartó kereskedők ilyen táblákat tettek a kirakatba:

— Nem szabad hirdetni, de nálam kapható minden minőségben!

Detroit város határozatot hozott, hogy csak amerikai állampolgár lehet városi alkalmazott. Így uccaseprő is. Igen ám, de az uccaseprő oly lenézett foglalkozás, hogy arra alig vállalkozott amerikai állampolgár, amire a rendeletet így változtatták meg: „városi alkalmazottá csak állampolgár nevezhető ki, az uccaseprő azonban kivételt képez.

Weatherfordon a helyi lap egy gyászjelentést közölt fekete keretben, amelynek egyik mondata így hangzott: „X. X. elhunyt 53 éves korában, hirtelen halállal a kártyaasztalnál s mint kitűnő, szenvedélyes játékos oly erősen tartotta a játéklapokat, hogy megmerevedett kezéből a mentőknek erőszakosan kellett kirángatni az utolsó osztást...”

Leonvilleben influenzajárvány volt. Az influenza pedig csokoládés utján is terjed s mert ott elharapódzott rossz szokás, hogy a szép gyerekeket ismerős-ismeretlen megcsókolja az uccán, a városi tanács hát elrendelte, hogy az egészséges kis gyerekek nyakába cédula akasztassák e felirással:

— Kérem ne csókoljanak meg!

Providencében gyermekverseny tartottak s a 14 hónapos George Anthony Carr lett a győztes, mert bebizonyult, hogy ez a gyerek mindent józúten megeszik, amit a felnőttek esznek, egy ételtől sem vonakodik. Kedvenc étele egyébként a sült disznócomb s olasz módra készített makaróni.

Jakob Walls 60 éves holland bevándorló, aki a múlt század vége felé halt meg Arizonában, halála előtt tizenkét gyilkosságot ismert be. Valamennyit azért követte el, hogy megvédi bányáját, ahol sok millió értékű arany van. Megállapították, hogy az öreg hollandus, amíg élt, valóban óriási mennyiségű aranyat adott el, de azt nem tudták kinyomozni, hogy a bánya hol van. A hollandus ezt a titkot a sirba vitte. Azóta több mint negyven esztendő telt el, de az arizonai emberek fantáziáját szakadatlanul izgatta és izgatja még ma is a rejtélyes bánya titka. Most ismét egy új aranykutató társaság alakult, amelynek tagjai az elveszett bányát akarják felkutatni. Ugy sejtik, hogy az aranybánya Arizonának lakatlan vadonjában van, ahol nincs élelmiszer, nincs víz és ahol könnyen eltévedhet az ember. A társaság tagjai már el is indultak, hogy a kutatást megkezdjék.

Egy svéd nyelvész éveken át tanulmányozta a világ különböző nyelveit, hogy megállapítsa: melyik a leggyorsabb. Szerinte a franciák hadarnak a leggyorsabb, mert percnként átlag háromszázötven szótagot ejtenek ki. Utánuk a japánok, a németek és az olaszok következnek. Leglassabban a polinéziai szigetvilág egyrészein beszélnek, percnként ötven szótagot.

Két ejtőernyővel ugranak a japánok. Tokióból jelentik: A tokiói lapok harctéri tudósításai érdekes részleteket közölnek a japán hadsereg ejtőernyős csapatainak felszereléséről. A harctéri tudósítók arról számolnak be, hogyan viték ki a japán ejtőernyősök első sikerüket Palembangnál. E szerint az ejtőernyősök két ernyővel rendelkeznek. A második tartalékernyőt mellükre erősítik s akkor hozzák működésbe, ha a hátukra erősített ejtőernyő nem nyilván ki. A földreérés megrázkódtatásának csökkentése végett cipőjüket rendkívül vastag gumitalppal látták el. Fegyverzetük mindössze egy géppisztolyból és egy törből áll.

KÖZGAZDASÁG

Miért szükséges az olajos- és rostosnövények termelése

A gondolkodó ember egyik jellemző tulajdonsága az előrelátás, tervezés, munkájának olyan rendezése és irányítása, melynek hasznát nem azonnal, de évek néha csak évtizedek múlva látja.

Ezért műveljük okos módon földjeinket, ezért pótoljuk az elvesztett tápanyagokat trágyázással, ezért alagsóvezünk, ezért öntözünk és ezért készítünk völgyzáró gátakat, melyeknek befektetései már nem a holnapot, de utódaink érdekeit is szolgálják.

Uj idők jönnek megváltozott kívánságokkal az élet és munka minden vonalán, és nekünk fel kell készülnünk, hogy a termelés és fogyasztás új kívánságai készületlenül ne érjenek bennünket.

Háboruban élünk s ez a háboru nemcsak azoknak a háborúja, akik fegyverrel a kezükben, néha legnagyobb áldozattal fiatal életüket teszik a nemzet oltárára, hanem azoké is, akik itthon vannak és csak azért dolgoznak szinte békevilági nyugodalomban, mert amazok fegyverrel örködnek az itthoni munka zavartalanságán. A háborút azonban nemcsak odakülről, de itthon is meg kell nyerni, mert csak az a háboru dönt el szerencsésen melyet fegyverrel és munkával, okossággal és ekével egyaránt megnyertünk.

Segíteni kell a katonán, a testvéren, aki odakint mindent kockára tesz értünk és éreznünk kell, hogy amikor neki segítünk, a magunk feje felől hártjuk el a veszedelmet.

Amikor tehát olajosnövényeket — ricinust, napraforgót — és rostosnövényeket — kender és len — termelünk: nemcsak földünket hasznosítjuk, nemcsak mezőgazdasági munkát végzünk, hanem a nemzet ellenállását is fokozzuk, a katonát tápláljuk és ruházzuk, az iparnak nyersanyagot, a munkásnak munkát, állatainknak takarmányt és olajban repülőgépeinknek olyan anyagot adunk, amely nélkül soha fel nem szállhatnának.

Ma, amikor minden nemzet minden erejével harcol a pusztulás ellen s a környező népek minden tagja megérti, hogy az épülő új Európában csak a legerősebb nemzeti összefogásban maradhat fenn, nekünk elsősorban kell ráébrednünk minden magyar testvérünk életének értékére, a legkisebb nemzeti vagyon értékelésére és szaporítására, minden — ma még értéktelennek látszó — terület megművelésére.

A háboru most élet-halálra megy és meg kell mindenkinek érteni, hogy a felületességért, a spekulálásért, a fölénykedésért valaki talán az életével fizet.

Mindenki tudja, hogy a mai háboruban a gépek járnak elől, a repülőgépek figyelik az ellenséget, bombázzák az ellenséges állásokat, szállítják sok helyen a hadianyagot, az élelmet és ha a repülőgépeket nem tudnánk megfelelő olajjal ellátni: ezer és ezer testvérünk vérezne el olyan harcban, melyet egy repülőszázad minden veszteség nélkül könnyen megharcolt volna. A repülőgép az az eszköz, amely a kül földdel gyorsan összeköt bennünket, amely árut, postát, gyógyszert szállít a keleti országrészeinknek, de a harctérre is, tehát békemunkát is végez, de ha kell, a súlyosan sebesült katonát szállítja a kórház, a gyógyulás, az élet felé.

Ki merné tehát kihuzni magát az olajosnövények megfelelő nagyságu földön való termelése alóli? Ki merné hanyagságával önzésével, termésének hitványosságával megállítani a gépeket, amelyek a nekünk olyan drága életüket védik?

Ez alól a követelmény alól nem huzhatja ki magát senki. Lesz majd akitől elég ha kis kukoricaföldjének szegélyét veti el

napraforgómaggal és lesz akitől 1—2—5—10—100 hold napraforgó, vagy ricinus termését kéri számon az ország. Kivétel nincs. Egy mindenkiért és mindenki egyért.

És nem maradhat parlagon egyetlen négyszögöl föld, utmente, árokpart, melyen a napraforgó megteremhet, mert nincs olyan sok földünk, hogy bármely pazarlást magunknak megengedhessünk.

Az ország délibb részén — a Pécs—Debrecen vonaltól délre — előtérbe lép a ricinus, míg az ettől északra fekvő részekben inkább a napraforgó termelése jön szóba.

Hogy az olajosnövények termelése a hadiérdekek felül is milyen fontos, azt tudjuk. A növényi olajok az ipar minden ágának, a népelemezésnek, a takarmányozásnak, a gyógyszer-, festék-, szappan-, bőr- és textilgyártásnak nélkülözhetetlen anyagai, melyekkel magunknak kell magunkat ellátanunk.

A másik két fontos, termelendő növényünk: a kender és a len.

Valamikor országunk ebben nem szenvedett hiányt, de aztán mind kevesebb tiló csattogott az országban és idegen népek éllemezésnek adták a pénzt vaszon- és lenáruért, vagy egyéb pótlanyagokért. Azt nem nagyon néztük, hogy ezek az anyagok mennyivel silányabbak, csak azt, hogy: mennyivel olcsóbbak.

A januári gazdaságstatisztikai adatok

Szerdán hozták nyilvánosságra a januári gazdaságstatisztikai adatokat. Ezek szerint a nagykereskedelmi árindex január végén 140.3 volt az előző havi 137.4-gyel szemben. A létfenntartási költségek indexe lakbérrel együtt számítva az előző hónapi 141.7-tel szemben 145.9, lakbér nélkül pedig az előző hónapi 159.2-vel szemben 164.6 volt. A tőzsdén jegyzett részvények árfolyamindexe 279.8 volt az előző hónapi 283.3 mal szemben.

A PK központi és közvetítői januárban 4 millió pengő új zálogkölcstől folyósítottak, a kiváltások összege pedig 3.9 millió

Ezek az anyagok azonban ma már nem jönnek be az országba s ezeket az anyagokat pótolni kell.

Minden gazda tudja, hogy éppen a mezőgazdaság az, mely a kender- és lenárutakat nem nélkülözheti. Ponyvák, zsákok, zsi negek, kötelek egy gazdaságban sem hiányozhatnak, de nem hiányozhatnak a mindennapi élet más, egyéb ágaiban sem.

A háztartások, a kereskedelem, az ipar a kender és len nem nélkülözheti, de nem nélkülözhetik a kórházak a lepedőket, az ágyuvontató lovak az istrángot, az ejtőernyők a tartóköteleket, a halászok a hálót és a tüzelőt a kenderömlöket.

A kender és len termésének megszorozása tehát országos érdek, amely éppen a gazdákat érinti elsősorban, de rajtuk keresztül az ipart, a kereskedelmet s egész gazdasági életünket, amelyben élünk, s amelyben úgy élünk, amint megértjük annak kívánságait és úgy alkalmazkodunk a megváltozott idők kívánságaihoz, amint azt a szükségletek előírják.

Ne feledjük el egy pillanatig se, hogy az olajos- és rostosnövényekkel való foglalkozás csak előkészítés és lassu áttérés a békeévek termelésére, amikor ezek az ipari növények jelentenek majd elsősorban hadalást és jövedelmet.

Erre a békemunkára fel kell készülnünk és már most — nehezebb viszonyok között is, de megértve a magasabb érdekeket — el kell kezdenünk velük foglalkozni, mert a környező államok már elkezdtek és áldozatok árán is elénk akarnak kerülni az olajos- és rostosnövények termelésében.

Ez is háború — de ez már az eljövendő béke vérmékküli háborúja, amelyben nem lesznek halottak és sebesültek, mégis mögötte elsorvadt vagy felemelkedik az ország.

A zálogálladék január végén 20.3 millió pengőt tett.

Uj fizetésképtelenség januárban két esetben fordult elő 34.000 pengő passzívával.

A Pénzügyi Központ kötelekésbe tartozó budapesti pénzügyintézetnél és a posta takarékpénztárnál elhelyezett összes betétek álladéka január végén 2.189.9 millió pengő volt, ebből a takarékbetétekre 835.3 millió, a folyószámlabetétekre pedig 1.354.6 millió pengő esett. Az előző hónaphoz képest úgy a takarékbetétek álladéka 4.3—4.3 millió pengővel emelkedett.

A nagyázsiai gazdasági tér

Japán a világ délkeletázsiai kincsesbányájának megszerzése után Németországot és Olaszországot gazdaságilag is támogatni fogja

A Német—Japán—Társaság legutóbbi berlini értekezletén Komuro japán nagykövetségi titkár rendkívül érdekes és aktuális vonatkozásokban is gazdag előadásban foglalkozott a nagy távolkeleti térség kilakulásának történelmi alapjaival és gazdasági jelentőségével.

Az előadó szerint a keletázsiai nagytér kialakulásának története egyidejűleg annak a küzdelemnek története is, melyet a távolkeletnek az angolszász hatalmak kizsákmányolási törekvései ellen kellett folytatnia. Amint annak idején 85 évvel ezelőtt Perry amerikai admirális hadihajói Japán függetlenségének veszélyeztetésével csak azt érték el, hogy a távolkeleti szigetország felfokozta a nemzeti erőt,

az angolszász hatalmaknak a közelmúltban folytatott bekerítő politikája és számos gazdasági zsarolási kísérlete is harca hívta Japán népi létének biztosítására, és ez az önvédelmi megmozdulás lett a felépítés alatt álló ázsiai nagytér szegletköve.

Ennek a gazdasági térnek Japán számára való létfontosságú jelentőségét az adja meg, hogy

Japán még Németországnál és Olaszországnál is nagyobb mértékben túlnépesedett és önellátásra képtelen ország.

Miután Japán Mandzsukuo és Kína készleteinek megszerzésével először szénben és vasban való ellátását biztosította majdnem teljes mértékben, a japán vezetés alatt kialakulóban lévő nagy ázsiai térség Indo-Kína, Thaiföld, a Maláj-félsziget a Fülöp-szigetek, Burma és Holland-India csatlakozásával Japán minden fontos nyersanyag tekintetében mintegy 90 százalékgig önellátóvá fogja tenni. Ez a terület például a távolkelet legfontosabb élelmiszeréből, a rizsből évi 90 millió tonnát termel, melyből 4 millió tonna kivitelre is jut. Ausztrália idevonásával buzafölösleggel is lehet számolni. A cukor terén a fölösleg 1.6 millió tonna, a 21 millió tonnás olajnövénytermelésből 2.4 millió. Ebben az összefüggésben meg lehet említeni az elsőrendű minőségű teából, kávéból és dohányból rendelkezésre álló kiviteli fölöslegeket is. Ami az ásványi nyersanyagokat illeti, a keletázsiai tér a cinn-, antimon- és wolframtermelésben monopolisztikus helyet foglal el, ezenfelül pedig körülbelül 10 millió tonna ásványolajat, nagymennyiségű szént, vasércet és krómot szolgáltat. A textiltanyagok közül csupán a gyapot-

és — Ausztrália figyelmen kívül hagyásával — gyapjútermelés nem egészen kielégítő, kender és selyem azonban bőségben áll rendelkezésre. A világ kaucsukkal való ellátásában ez a terület mindig döntő helyet foglalt el.

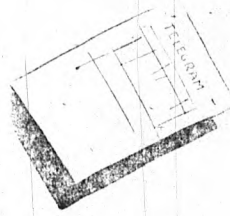
Az a kérdés, hogy Japánnak van-e ereje ennek a 116 millió négyzetkilométer nagyságú és 700 millió embert eltartó területnek gazdasági kiaknázására és felépítésére, lényegében az ipari kapacitás és a szállító eszközökben való bőség kérdése. Hivatkozva arra a hatalmas gazdasági és ipari fejlődésre, melyet Japán rövid 75 év alatt elért és arra a jelentőségre, melyet a szigetország ma mint üzletfél képvisel, a feleletet minden további nélkül igenlő értelemben lehet megadni. Am a célul kitűzött önállósra való tekintettel ez a feladat Japán gazdasági életének alapvető átalakítását teszi szükségessé. Az amerikai vashulladék feldolgozására be rendezkedett vas- és acéliparnak például a saját gazdasági teréből származó vasércet felhasználására kell áttérnie, a Fülöp-szigeteken pedig a cukortermelést a gyapottermelés javára korlátozni kell majd. Ennek az átszervezésnek végrehajtására a japán kormány a szükséges intézkedéseket máris megtette. Belső vonatkozásban a legfontosabb ipari és kereskedelmi ágak központi ellenőrzési szerveinek felállítása, kifelé pedig a délázsiai bank megszervezése volt a kezdeményező lépés a nagy feladat megoldására. Mivel pedig

az európai gazdasági térrel ellentétben a távolkeleti térség lényegében tengeri nagytér,

ezen a területen a hajózásnak természetszerűleg rendkívüli szerep jut. A megfelelő hajóállomány megteremtésének megfelelően a japán poli-

A Délvidék német nyelvtanfolyama

tanárja: Dr. Végh Zoltánné középiskolai okl. tanár.

das Anmeldeformu-
lar, -s, -e
es ist kaputt
der Schraubengang,
-s, -ä-e

Ich muss jetzt weggehen. Ich er-
warte ein Telegramm, das mir
sehr wichtig ist, bitte, rufen Sie
mich an, wenn es einlangt. Hier
ist meine Telephonnummer.

Most el kell mennem. Egy sür-
gönyt várok, ami nekem na-
gyon fontos. Kérem, hívjon fel,
ha megérkezik. Itt van a tele-
fonszámom.

Szószedet

a jelentkezési lap
elromlott, vége van
csavarment

aufdrehen, -te auf, h.
aufgedreht
zudrehen
rinnen, rann, ist
geronnen
kicsavar
becsavar
folyik, csurog

tika gyújtópontjában áll, és pedig a hadviselés és a békés kereskedelmi közlekedés követelményeinek biztosítása szempontjából egyaránt.

Különös tekintettel arra a jelentőségre, amelyet ennek a területnek biztosítása a tengelyhatalmak számára az angolszász hatalmak elnyomó törekvéseivel szemben jelent.

Japán szilárd meggyőződése, hogy a távolkeleti nagytér felépítésének az európai nagytér felépítésével szoros kapcsolatban kell lefolynia. Ennek megfelelően Japán az angol-amerikai hatalmi csoport számára hadifontossági nyersanyagok kivételére szigorú tilalmat léptetett életbe, másrészt pedig

azon fáradozik, hogy a tengelyhatalmaknak ezekkel a nyersanyagokkal való ellátását minden erejével támogassa.

Mihelyt a rendszeres közlekedés biztosítása sikerül. Kelet-Ázsia és Európa kölcsönös szállítóereje kétségtelenül rendkívül jelentősé válik. Mindazonáltal az új rend teremtésére szövetkezett fiatal hatalmaknak nem célja, hogy az angol-amerikai hatalmak mintájára a háború után kizsákmányoló politikát üzzenek, hanem közös törekvésük, hogy a távolkelet újjárendezésében résztvevő nemzetek mindegyikének részeseget juttassanak az új rend gazdasági áldásai-ban is. (MN)

(47)

A titkok folyosója

A „Délvidék” eredeti regénye • Írta: Kozma Béla

— Igen, erre én is kíváncsi vagyok! — szolt most közbe Arlington. — Hova az ördögbe dugtátok el azt a hamisítványt?

— Fél éjszaka töprengtünk azon, hogy mitévők legyünk, amikor nekem hirtelen egy ötletem támadt. Ugy történt, hogy nagy füst volt már a hallban a sok cigarettafüsttől és én a lady kíváncságra ki akartam nyitni az ablakot, hogy szellőztessék, amikor az ablakkeret felső része valami kemény tárgyba ütközött. Kinéztem és láttam, hogy az ablak előtt még nem hordták el az állványokat, amelvekről előző napon a palota homlokzatát tartározták és arról lógott le egy csiga az ablakig, amellyel a malteros vödöröket szokták fölhuzni. Ekkor támadt az az ötletem, hogy a kerékkel hajtható csigát behuzom az ablakon, ráerősítem a szobrot és egyesült erővel felvontatjuk azt az oromzatra.

— De miért éppen oda? Hiszen ott igazán mindenkinél a szemébe tűnik, már messziről?

— Éppen azért. Ismerem ugyanis azt az érdekes pszichológiai jelenséget, hogy ha valamit kutatnak, azt mindenütt szokták keresni, csak éppen ott nem, ahol az mindenkinél a szemébe tűnik. Hogy ez valóban így van, bizonyosága éppen ez az eset! Onok is mindenütt keresték, csak ott nem, ahol mindenki megláthatta: a palota oromzatán.

Patterson csillogó szemekkel nézett a fiatalemberre, majd felkiáltott:

Brávó, sir Róbert, ez igazán zseniális ötlet volt! Nos és hogy csinálta?

— Nem olyan egyszerűen, ahogy képzelik. A maga eredeti meztelenségében és a jellegzetes praifitelési pózban mégsem mertem közszemlére kiállítani, ezért, minthogy ugvis hamisítvány volt, én folytattam a hamisítást.

— Ezt nem értem, — szolt közbe a detektív homlokát összeráncolva.

— Ez a következőképpen történt: A hall asztalán volt egy nagy fehér terítő. Ezt levettem és kint az egyik üres messzes ládában gipszlét kevertem az ott heverő nagymennyiségű gipszporból, amivel az épületszobrászok dolgoznak. A terítőt belemártottam és azután rácsavartam a csiga segítségével talpraállított szoborra. A keményre megszáradt redőkkel úgy festett az rajta, mint egy antik peplosz, a szobor eredeti tartozéka... Ekkor ugyancsak gipszből sisakfélélt formáltam, hiszen, mint tudják, valamit magam is értek a szobrászathoz és azt Afrodite fejére helyezve, átvarázsoltam a szerelem istenasszonyát Pallasz Athénévé, a tudományok istennőjévé. Egy begipszezett mészelőrúd jó volt dárának, de ezt csak azután adtam a kezébe, mikor nagy ügyvel-bajjal sikerült felhuznunk az oromzat magasságába. En az otlévő létrák egyikén utánakusztam és behelyeztem a párkányzatba, még egy kampós szöggel és dróttal oda

is erősítettem, hogy a szél le ne sodorja... Nos uraim, ez a szobor eltüntetése története!

Ekkor már az egész társaság figyelmesen hallgatta Sir Róbert szavait és elbeszélése végén olyan zajosan ünnepezték, mintha legalább is akadémiái székközlőt tartott volna...

A rádióosztály lépett ekkor az asztalhoz és valamit jelentett a kapitánynak, mire az udvariasan bocsánatot kérve a társaságtól „pár pillanatra” eltávozott, hogy — amint mondotta is, — meglátogya az előkészületeket a horgonyvok fölszedésére. Marion is fölállt az asztaltól és férje karján sétára indult a fedélzeten. A példát csakhamar követte Róbert és Dolly is és Patterson azon vette észre magát, hogy egyedül ül az asztalnál Lerwick doktorral.

Marion belékarolva férjébe, egészen a hajó orráig sétált és ott megállt. Elnézte a csillagok mirádjával telehintett égboltot. Arlington gyöngéden megfogta a kezét.

— Marion! Hát igazán nem haragszol? — kérdezte könnyes szemekkel. — Most tegezte őt először. — ... És meg tudsz nekem bocsátani?

— James! — suttogta, — csókolja meg!

Ebben a nézésben és ebben a szóban minden benne volt: megbocsátás és szerelem... És még valami, ami talán ennél is több...

Arlington túlaradó boldogsággal szoritotta szívéhez szerelmes kis asszonyát és az volt az érzése, hogy most, ezen az estén találták meg egymást igazán...

Udvarias férfihang zavarta meg ábrándozásukat. A hajólámpáktól megvilágított enyhe félhomályban három férfi állt: Hearst kapitány, a rádióosztály és a detektív.

— Bocsánatukat kérjük, hogy zavarjuk, de fontos és sürgős közölni valónk lenne, — szolt meg a kapitány előlépve.

— Tessék uraim, parancsoljanak, — fordult feléjük Arlington.

A kapitány zavartan köhintett:

— Talán, ha méltóztatnék egy pillanatra... Milady bizonyára lesz kegyes megengedni...

Marion előtt különösnek tűnt ez a titokzatoskodó hangsúlyozás. Valami rosszat sejtett. Ugy érezte, mintha valami újabb csapás sötét vézsmadara suhanna fölfejük, hogy beárnykolja a boldogságukat...

A férfiak zavarban álltak és vártak. Marion azonban nem távozott a férje mellől, ellenkezőleg: még szorosabban hozzásimult.

— En is... és is szeretném tudni... Akármilyen... — suttogta.

Arlington kiegyenesedett.

— Uraim, a feleségem az én leghűségesebb segítőtársam; amit velem akarnak közölni, azt ő is hallhatja...

A kapitány megköszönte a torkát:

— Milord, egy szomorú hírt kaptunk...

— Mi az? — kérdezte a lord egy lépést előre lépve. — Csak nem a szobor?

— E percben vette föl rádióosztályunk a pireüszi állomás jelentését... — kongott a kapitány hangja, mint valami vészharang.

— Nos, mondja már, mi történt? — sürgette Marion is.

— Az észinkék gépmadar ma este... közvetlenül a pireüszi kikötő előtt...

Marion föliskoltott és arcát férje mellére rejtette.

— ...a tengerbe zuhant... Arlington megingott.

De még tovább is szolt a jelentés.

— ...Minden mentési kísérlet eredménytelennek bizonyult, mert a súlyosan terhelt repülőgép azonnal elmerült. Semmi nyoma többé.

A hírnök elhallgatott. A három férfi szótlanul, lehajtott fejjel állott előttük.

— Rettenetes... — mormogta Arlington lord maga elé és roskadozott a csapás sulva alatt. Asszonya azonban valami nagy-nagy szeretet sugározta energiával megszorította a kezét. Erre kiegyenesedett.

— Uraim, — kezdte rekedten és keresve a saját hangját, — megfogyiak érteni, hogy ez a csapás mélyen lesuit...

A három férfi megértette. Némán meghajoltak és visszavonultak. Távolodó lépteik kongása úgy hangzott, mint mikor egy kedves korszóra hullanak a göröngvök...

Arlington némán, könnybenesző szemekkel nézte a tengert, amely elvette tőle fáradozásainak gyümölcsét, munkássága legnagyobb eredményét, azt ami számára a legnagyobb értéket jelentette.

A legnagyobb értéket? ... Nem!

A legnagyobb érték, a legdrágább kincs itt van mellette... Már nem is mellette, hanem a karjaiban...

Forró könnycsepp hullott a kezeféjére.

Ebben a pillanatban úgy érezte, hogy mégis, a szerelem minden köbefaragott szimbólumánál drágább és becsesebb az, amelyet átélve tart a karjai között...

V E G E.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések ára szavankint 10 fillér. Terjedelmi minimum 10 szó. Jelíges hirdetések kezelési költsége 20 fillér. Csak felülbélyegzett jelíges leveleket továbbítunk. — Kérdezősködésekhez válaszbélyeg melléklendő.

Egy 215 literes pálinkafőzőüst, 50 kg vörös rézhulladék olcsón eladó. Cím: Drobina Pál Suri, Órszállás —1336

Keresek megvételre irodabutorokat, wertheim kasszát, recamiert. Cím a kiadóban. a-1334 f

Gépirónőnek otthonra másolni munkát adok. Jelentkezni a Városi Könyvtárban lehet. a-1337 f

Borbélyüzlet szabadkézből eladó Érdeklődni, Zombor, Antal u. 27. a-1335 f